

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ketabton.com

زرگی علیخپل

پردی ماشوم

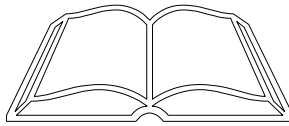
لنډي کيسې

پردی ماشوم

ژباړون

نجیب الله زرگی علیخپل

د کتاب چاري د ژباړون په حق کي خوندي دي

پردي ماشوم	::	کتاب	◆
نجيب الله زرگی عليخېل	::	ژباړون	◆
نجيب الله زرگی عليخېل	::	کمپوز	◆
alikhailnajeeb@gmail.com	::	اي مېل	◆
03023823974	::	موبائل نمبر	◆
خليل الله تصميم	::	سيتينگ، ډيزائن	◆
محمود رشي	::	پوښتی	◆
500	::	تعداد	◆
سباوون پښتو ادبي ټولنه کوټه	::	خپرونکی	◆
2015 ع	::	لومړی چاپ	◆
100	::	بيه	◆

د موندلو درک : نيو کالج پبلکېشنز آرچر روډ کوټه

کتاب پلورنځی، ريگل پلازه دکان نمبر ۷ جناح روډ کوټه
ال جان پبلشرز شېراني مارکېټ عبدالستار روډ کوټه
غزنوي کتب خانه قندهاري بازار کوټه

ترون

د هغه سپېڅلي انسان په نوم چي د پښتو او پښتنو سره يې
بې کچه مينه وه.
هغه ځير بابا چي مور ته يې سوچه پښتوراي پاته ده.

خان شهيد عبدالصمد خان بابا

زرگی عليخېل

ډالۍ

د تنظيم ملگري ليکوال کوتي او سباوون پښتو ادبي
ټولني کوتي وټولو ملگرو ته ډالۍ چي د دوی په صحبت کي زه
دخپلي مورنۍ ژبي
(پښتو)
سره اشنا او خدمت ته يې چمتو شوم.

زرگی عليخېل

د زرگی ادبي سفر

افسانه یا لنډه کیسه لیکل جلا او ژباړل جلا کار دی. دلته دا خبره زه په دې نه کوم چې گنې څوک به نه وي په خبر، ما هسي پر دې کتاب باندي د څه لیکلو پېل له دې خبرو وکړ. ولي چې زه خو نه محقق او نه نقاد یم، زه بس تر شوق تر حده کله کله پر افسانه قلم راواخلم. لا تر اوسه مستند افسانه نگار هم نه یم ولي چې زما ټول تخليق لا شو پتو دلي دورې پروت دی. په ډرامې به مي نشر شوي خود وي.

خبره او پرده شوه، زه راحم د زرگی په لور کوم چې پر مورنۍ ژبه ډېر مئین دی او د مورنۍ ژبه په خدمت نه سترې کېږي نو ځکه یې ماته هم ستریا را اچولې ده، خو دی ملامت هم نه دی، ماته یې د دوستۍ په خاطر شاید چې ووئیل چې زما پر دې ژباړلي افسانو څه را اولیکه نو دغه دی چې قلم مي باندي راخستی دی. ولي چې کله ما ژباړه وکتله، ولوستله نو د زرگی انداز د ژباړي خوند را کړی. ولي چې ما محسوسه کړه چې ما بین الاقوامي ادب او د هغه څه افسانې په پښتو کي ولوستې. زه نه یم خبر چې زما له دې خبري سره به څوک اتفاق وکړي او که نه؟ خو زه دا سند هم نه غواړم. زه زرگی ستایم چې د مورنۍ ژبي په لائبریري کي د زرگی یوه بله اضافه هم وشوه. ولي چې هغوی څه موده مخ کي د نظم او غزل یوه مجموعه هم مورنۍ ژبه ته ډالۍ کړې ده.

د زرگی د ژباړل شوي افسانو یا لنډو کیسو دغه غونچه ډېره په زړه پوري ده. زه دا لیکل نه غواړم چې څو افسانې، د چا او چا افسانې دي، او زما رقم ستومانه سړي ته د کتاب په باب معلومات ولیکم او بیا هغه دغه گیر شي چې دغه او دغه د زرگی په ژباړل شوي کتاب کي شته، بلکه زه دا غواړم چې کتاب دي ولوستل شي. او بله خبره دا ده چې د

دوني نامتو خلگو تخليق ژباړل هم لويه زپورتيا ده. او بيا خو زرگي د زړه په خوبه دا کار کړی دی. زړه په خوبه چي کوم کار کېږي په هغه کي تيجې ته نه کتل کېږي چي آخري پای به يې څه وي. نو د زرگي د زړه په غورځنگونو کي د مورنۍ ژبه بې کچه مينه په غورځنگ ده. بايد چي مورنۍ ژبه وياړ باندي وکړي. ما دمورنۍ ژبي خبره وکړه، که څوک د مورنۍ ژبي خدمتگاران يې پرله اړوي را اړوي هغوی ته اختيار دی چي نقد دي باندي وکړي.

د زرگي سره زما تعلق شته خو استعمال ډېر کم خو هغه صفتونه لري چي د ژبو د استاد، د مشرانو او وده ته ورته دوستانو ته عزت ورکوي، خو په خپله يې نه ځني غواړي. خدای دي وکړي چي د زرگي دغه ادبي سفر دي هم تر پایه داسي ځوان وي. د زرگي دغه ژباړه پر لوستلو جوړه ده، لائبريري به په درنه هم شي او که چا د بل پردي په ثقافت رويو ځان خبرولی نو دغه افسانې د وئيلو وړ دي. پر دې به خلگ دا ومني چي پښتو، پښتون او د هغه ثقافت کلچر خو رواجونه لري، هغه ځکه چي موږ په ډيرو ځايو کي اول پښتانه يو په آخر کي دعا په عربي کوو.

په درناوي

پايدين گران اشکزی کوته

ډايرېکټر، قدرت، ايچ ډي، ټي وي

پښتو برغ د پښتنو

۰۷،۰۸،۲۰۱۵

د زرگی زیار

د ژباړې د اهمیت او ضرورت څخه څوک انکار نه شي کولای، ځکه چې ژباړه د یوې ژبې د ادب لپاره داسې ده لکه یو بڼه چې د اوبو سره سم امباره (سره) هم ورکړي. د بڼه توانائي لاسپوښي. و بڼه نوې نوې درېچې راخلاصې شي چې له هغه څخه تازه هواراځي او ورسره ورسره نوې خوشبویاني د کومي ژبې د ادب چې د ژباړو د اهمیت احساس کړی دی او لیکوالو توجه ورکړې ده هغه ژبې او ادب ته پر مخ تللو ژبو په قطار کې لیدل کېږي.

په خپله ژبه کې د ژباړو گټه دا وي چې زموږ لوستونکي له نورو ادبیاتو سره معرفي کوي. او د هغوی فکري زاویې ورپه گوته کوي. ورسره سره داسې موضوعاتو ته یې پام اړوي چې هغه زموږ لپاره مهم نه وي پاته شوي. بله گټه یې دا ده چې د هغوی د کلتور، ټولنیز ژوند، د مینې او نفرت له رویو څخه یې خبروي. ترڅو چې یو لیکوال د خپل چاپیریال کلتور او تاریخ سره د گاونډیو ژبو او قامونو د چاپیریال کلتور او پرمخ تللو ژبو د ادبي معیار څخه خبر نه وي، نه شي کولای چې د بڼه تخلیق څښتن وگرځي. زموږ ژبه په علمي حواله په هغه قطار کې ولاړه ده چې چېرې چې ژبې اخري سلگۍ وهي. د ادبیاتو په حواله که څه هم زموږ ژبه غني ده خو د نورو ژبو د ادبیاتو له ژباړو څخه لا تر اوسه پورې هغه رنگه برخمنه نه ده څومره چې اړتیا لري.

د هم دې اړتیا له کبله ځوان لیکوال زرگی علیخېل د لنډو کیسو په ډگر کې خپله دا هڅه کړې ده. دا هڅه څومره بڼه او کامیابه شوې ده خو د ده خلوص او دې خواته پام اړول دا گواهي

ورکوي چي دی د ژبي په عصري غوښتونو خبر څوک دی. دی په دې پوهېږي چي د ژبي شتمني په څه کي ده او په کوم څه باندي زیاتېدی شي. کوم څوک چي کیسه لیکي دهغوی لپاره په دې کتاب کي د اهیئت په هکله د موادو په هکله د خیال په هکله او د تکنیک په هکله ډېر څه موجود دي.

زه هیله لرم چي دی به پر مخ هم دا کار هم دارنگه جاري ساتي. ایراني ادب او روسي ادب سره سره به د نورو قامونو د کیسو سره به موږ معرفي کوي.

تر دې زیات د اهمیت وړ کار دا دی چي د خپلي ژبي کیسې هم په هغو ژبو کي وژباړي له کومو ژبو چي زرگی ژباړي کړي.

ځکه څومره چي زموږ ژبه د نورو ژبو وژباړو ته اړتیا لري له هغه څخه زیاته اړتیا داده چي د دې ژبي فنپارې په نورو ژبو کي وژباړل شي. کومه څهره چي و نړیوالو قامونو ته د پښتانه قام ښکاره شوې ده، دهغه پر ځای به د پښتانه اولس اصل څهره رابرسېره شي. ځکه چي ادب د قام هینداره وي. چي په هغه کي د قام څهره لیدل کېږي او هینداره کله هم درواغ نه وای.

د زرگی علیخېل چي څومره تخلص ښکلی دی دومره دی ښکلی دی، هومره یې لیک ښکلی دی. دده دا زیار د ستايلو وړ دی، په دې چي انتخاب یې خوندور دی.

دعا کوم چي دده دا ښکلايز سفر به هم داسي جاري وي او پښتو ادب ته به نور ښائسته رنگونه هم راوړي. امین

پروفېسر ډاکټر نصیب الله سیماب

پښتو خانگه، بلوچستان پوهنتون، کوټه

۱۹،۰۵،۲۰۱۵

يوخو خبري

زما په مخ کي د زرگي عليخېل د افسانو ژباړل شوې مجموعه پرته ده. په دغه مجموعه کي گړدي اته افسانې خای کړل شوي دي. په دې کي يوه افسانه (دم واپسي) له فارسي څخه په پښتو ژباړل شوې ده. چي په پښتو کي ورته د (د نجات دروازه) نوم ورکړل شوی دی. يوه دروسي ژبي د نامتو اديب چيخوف افسانه ده چي اول ځل په اردو کي مشهور افسانه نگار سعادت حسن منتو د (خادمه) په نامه را اړولې وه او زرگي يې د (مينځي) په نامه پښتو ژباړه وړاندي کړې ده. دغه رنگه دا شپږ نوري افسانې له فارسي ژبي څخه پروفېسر فضل حق محمود پخپل کتاب (محرم راز) کي په اردو ژباړلي دي. چي زرگي يې پښتو ژباړه کړې ده.

ولي چي پښتو ژبه د ژباړو په ډگر کي تر دا وخته پوري بېخي شاته ده. د يوې ژبي ادبي لمن هغه وخت نور پراخوالی او بشپړتيا مومي کله چي د نورو مترقي ژبو ادبي ژباړي ورکي خای کړل شي. د ژباړي د پاره يقيناً د هغه ژبي په کره وړه، ضرب الامثالو، محاوراتو او په لوغتو پوهېدل ضروري گڼل کېږي. په دې هکله موبړد زرگي د (پردي ماشوم) په ژباړل شوي افسانه کي له دې لاندینی ټکو څه اندازه کولای شو چي هغه څومره قدر و دې سمندر ته لاهو شوی دی.

ټکي؛ "ما د لمانځه ټکری په سر کړی، ماشوم مي د لاسه ونيوی او له کوره راووتم. زما زوی د درو کلو و. هغه په خپله تللی شو بس دغه یو بد و چي هغه په خپله تللی شو."

زما په خیال "زرگی" په دغه ژباړو کي دغه یو کمال کړی دی، چي د یوه قاري ادبي تنده ماتوي او دومره رواني پکښې ده چي سړی له ځانه سره بیایي.

هیله ده چي نور پښتانه لیکوال به هم و دغه ژباړو ته متوجه شي او د پښتو ادب لمن له نورو نورو ملغلو څه ډکه کړي.

په درناوی

سید خېر محمد عارف... کوټه

۲۵،۰۴،۲۰۱۵

خپلي خبري

د يوې ادبي فنپارې ژباړه يو داسي گټور زياردی چي د مورنۍ ژبي د ادبياتو په لمن کي خپله هڅه په پښتني مينه اچولی شي.

د پروخت مخ کي مي د يو مشر ليکوال څه دا خبره اورېدلې وه. دغه خبره مي په زړه لکه د کاني کرښه ولگېده. او دادی د يو څو لنډو کيسو چي زياتره د ايراني ادب دي او يوه په کي د روسي ادب ده ژباړي د ملگرو مشرانو په پښتني همت او ډاډ ستاسو په لاسو کي د کتاب په شکل تر تاسو در ورسول شوي.

زه دا دعوه نه کوم چي ما د ژباړي په هکله چي کوم قانون يا کومه عقیده چي زموږ د ادب پوهانو تر منځ پرته ده، ما تر سره کړې ده. خو خپل زيار مي پوره پوره ورسره کړی دی چي زه د ژباړي معيار قايم وساتم.

دا اوله هڅه په دې ستاسو ميزان ته سپارم چي تاسو زما اصلاح او روزنه وکړي. او زه پس له دې د نورو ژبو ښه ښه تخليقات و خپلي پښتو ته را وژباړم.

د محترم محقق او پوه اديب سيد خېر محمد عارف صاحب او د ښاغلي پروفېسر ډاکټر نصيب الله سيماب صاحب يو جهان منندو يم چي د دې ژباړو په هکله يې ماته ډېره مينه او ډاډگيرنه راکړه. او د دې کتاب سرريزي يې په ورين تندي او پښتني ميني اوليکلې.

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

د خليل الله تصميم هم منندو يم چي د دې کتاب د کتابت په
هکله يي له ماسره ډېر کومک وکړ.

هيله لرم چي زما دا مانده هڅه به ستاسو په نظر بڼه راشي.

نور ستاسو وخت نه اخلم تاسو و کتاب لوستلو ته پرېږدم.

ماته اجازه والسلام

په مينه او درنښت؛ ستاسو

زرگی عليخېل

سهېلي پښتونخوا کوټه اولسوالي

۲۳،۰۴،۲۰۱۵

پردی ماشوم

نور نو ماشه کولی شوي؟ زما خاوند زما د ماشوم سره کور جوړولو ته تيار نه ؤ..... دا ماشوم خود هغه نه ؤ..... دا خو زما د اول خاوند ؤ چا چي ماته طلاق را کړي ؤ، او بيا يې بيرته د دې ماشوم د غوښتلو د پاره مخ هم نه ؤ را پرولى..... په داسي حال کي که زما پر خاى بله يوه وای نو هغې به خه کړي وای؟ اخر زه هم خپل د سبا وون فکر اخستې وم..... که په دې خبره زما خاوند ماته طلاق را کړي نو بيا به زه خه کوم؟ د دې ما سواله ما سره بله لار نه وه، چي څرنگه وي زه به له دې ماشومه ځان خلاصوم..... زما رنگه بې عقله له دې ماسوا بل سوچ کولی هم نشي..... ماته يوه لار يوه خاى هم نه راښکاره کېدو..... خپر..... يوه لاره خوشته..... زه به دا ماشوم و يو بې اولاده ته ورکړم خو په دې به څوک دې ته راضي شي؟ زه به چاته د خپلي لمنې د پاکۍ ثبوت ورکوم چي دا زما خپل زويي دی دا د حرام او زما د بد عملۍ ثبوت نه دی..... يا زه دا لاره نه شم خپلوی..... زما غېرت ماته دا اجازت نه را کوي.

په هغه ما ځيگر کله چي ماله دې ماشومه ځان خلاص کړې نو په کور کي مي د خپل مور او گوندېانو بنځو ته ټول حال ووئيل. يوې گوندېي راته وئيل چي ولي خوري؟ د يتيم خانې واکداران خه مړه وو. خدای خبر نوريې هم خه راته ووئيل خو مور مي ډېر په درد سره دا خبره وکړه چي..... زما خوله دې خياله لا تراخيږي..... په دې خبره زه ډيره فکر منده شوم.

ايا ماته هم له دې خياله ترانه راځي؟ بيا مي مور ته ووئيل
چي كلكې ما دا كار نه وای كړې..... خو اوس هيڅ كېداى
هم نشي..... اوبه له سره تېري شوې. زه له خپله واکه ووتم او
د ټولو په مخ كې مي چغې شروع كړې. خو دا ډېره بده خبره وه
يوې گوندي دا اووئيل چي! اوس يې مكارو او بنكو ته
وگورئ..... مور چي زما دې حال ته وكتل نويې په غيږ كې
ټينگه كړم او ډاډگيرنه يې راکړه راته يې اووئيل چي زويه! ته
ځوانه يې..... د يوه ماشوم د پاره خپله ځواني مه خرابوه، او
بيا دا ضروري ده چي ستا دا دويم خاوند ستا زويي نه كړي
قبول. اوس هم وخت ډېر شته مخ ته دي ټول ژوند او روښانه
سباوون پروت دى..... يو ماشوم پرېږده ته د ډيرو ماشومانو
مور جوړېدى شي.

خو بيا هم هغه زما اول اولاد و. هغه په ما ډېر گران و ماته دا
كار نه و پكار چي ما كړې وای..... ما خو دا كار په خپله
خوښه نه و كړې..... دې ماشوم زه هيڅكله هم نه وم
ځورولې..... ماله ده ځان نه خلاصوو. زما د خاوند په وار
وار وئيل زه دې كار ته مجبوره كړم..... لاكن د هغه هم قصور
نه و. كله چي ما د هغه سره نكاح وتړله هغه ته دا حق و چي هغه دا
غوښتنه وكړي، كه زه د هغه په ځاى وای نو كېداى شي چي ما هم
داسي غوښتنه كړې وای..... هو! كه زما د خاوند هم يو
اولاد وای نو ما به هغه خپل اولاد گڼلای..... خپل د اولاد
غوندي به مي مينه وركوله..... د هغه دا مطالبه خپل په ځاى
ټهيك وه..... لكه څنگه چي هغه اووئيل چي! زه د بل اولاد
په دې كور كې نه شم ساتى. هغه دوې ورځي كومي چي ما د هغه

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

سره تېري کړې هم په دغه خبرو تېري شوې..... په اخري شپه تر دېره خبري رواني وې داسي نه چي دا زمور د ميني او ارمانو خبري وې..... نا.... بلکې خبري دا وې چي هغه د بل اولاد په دې کور کي نه بردانستوو. او ما چپه خوله دا اورېدل..... اخر مي ورته اووئيل چي ته راته لاره وښايه..... ته يې يو درملنه په لاس را کړه؟

زما خاوند اول خو تر دېره چپ و بيا يې راته اووئيل چي زما په هيڅ سر نه خلاصېري ته پوهېږې..... دا ستا کار دی هر څه چي کوي خو دا مي واوره زه په دې کور کي خپل اولاد ليدل غواړم د بل نه.

هغه چي هم يوه لاره په لاسه رانه کړه نو ما به څه کولی شوې..... په هغه شپه هغه زما خواته په مينه کتل هم نه لکه هغه چي له ما په دېره لويه گنا خوابدی وي..... زمور د واده صرف درې شپې شوي وې او دا درې سره شپې په خوابدی، تېري شوي وې..... هغه غوښتل چي څومره زر کېدای شي دا ماشوم له دې کوره ورک شي. سهار چي وتی نو يې راته اووئيل چي ما بنام زه دا ماشوم په دې کور کي نه ووينم. پوهه شوې. نه پوهېږم چي څنگه زما زړه ومنل حالانکې په دې کار کي زما هيڅ اراده نه وه چي زه به دا کوم.

ما د لمانځه ټکری په سر کړی، ماشوم مي د لاسه ونيوی او له کوره راووتم. زما زوی د درو کلو و، هغه په خپله تللی شو بس دغه يو بد و چي هغه پخپله تللی شو. دا دېره بده خبره وه هغه اوس ژړل هم نه..... د شپې د خوبه هم نه راوینسې دی..... اوس هغه زه نه غورولم خو زه په دې کار کولو مجبوره وم.

د تهرام (بس) تراډې پوري په پښو ولاړو..... ما هغه ته خپلې او ښکلي جامې ورپه غاړه کړي وې. هغه جامې کومې چې زما اول خاوند زما له طلاقه خو ورځي مخ کې د ده دپاره جوړي کړي وې..... ما چې کله ده ته جامې ورپه غاړه کولې نو په خيال کې مې دا راغلو چې اې ښځې! اوس ولي دې ماشوم ته نوي جامې ورپه غاړه کوي؟ زما زړه نه ومنل. ما د هغه وپښتان هم جوړ کړي و هغه ډېر ښائسته ښکاره کېدای..... په يوه لاس مې د ده لاس تينگ کړی و او په بل لاس مې ټکری په سر تينگ کړی و. زه کراره کراره روانه وم اوس د زغرد تللو توان زما په پښو کې نه و..... دا اخري وار و چې د هغه لاس زما په لاس کې و. دوه درې واره يې د کولچو غوښتنه وکړه خو ما به هر وار ورته وئيل چې لږ صبر شه چې په گاډۍ کې کښېنو نو يې درته اخلم..... هغه زما خبره ومنله.

دا اوس د يو څو ورځو مخ کې د يو اس پښې د مردارو او بو په يو ډنډ کې نښتي وې او خلگ ترې را چاپېره وو هغه ماته په ضد شو چې ما په غېږ کې ورپورته کړه زه يې گورم چې هلته څه دي؟ ما هغه خپل په اوږو کښېناؤ هغه وکتل چې د اس پښې په ډنډ کې نښتي دي له وړانه يې ويني رواني دي کله چې مې ځمکي ته کې نو يې راته او وئيل؛ مولا مولا اس ويني دی.

ما ورته وئيل هو زرگيه! هغه خپل د مور خبره نه منله گوره چې اوس خوږ شو.

د تهرام (بس) تراډې مې راوستی د سهار وخت و په تهرامو (بسو) کې ډير زيات خلگ وو. د نيم سات انتظار وروسته په يوه بس کې ځای راته ملاؤ شو. د بس د راتگ نه مخ کې ماشوم ډېر

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

زه هيرؤ، زه هم سترې وم..... هغه خو خلي دا پوښته وکړه چې
مولا مولا گادى، ولي نه لآخي.... دلته بيان اخو.

او ما به هر ځل دا ورته وئيل چې اوس گادى رآخي په
گادى کي چې کښنستو نو به شيان درته واخلم. په اوه (۷)
نمبره گادى کي کښنستو او تر مېدان شهه پوري راغلو. په
گادى کي زما ياد دي چې ماشوم ماته وئيل چې مولا موز خيلي
خو؟

نى ولي ما ورته ووئيل! ستا بابا له.

ماشوم راته کتل خداى خبر چې په ضد او که ناخبريې راته
ووئيل چې د کوم بابا کله مولا؟

زما له وسه ووتو..... ورته په خشم شوم چې زرگيه! ته
ډېري خبري کوي اوس که دي بله خبره وکړه. نو پوه شه چې شيان
نه درته اخلم.

اوس زه فکر کوم چې د ماشوم زړه مي ولي ازار کړو؟

ولي مي هغه چپ کړو؟ ولي مي د هغه معصوم زړه مات
کړو؟

کله چې زه له کوره وتلم نو ما له ځان سره قسم کړى ؤ چې تر
هغو پوري مي دى ځاى ته نه وي رسولى زه به ده ته هيڅ هم نه
وايم..... زه به په مينه ورسره خبري کوم..... اوس گوره
خومره افسوس رآخي هغه به څه سوچ کړى وي چې زما په
خشمېدو ټوله لار غلى ؤ او د گادى د منشي سره په خبرو اخته
شو کوم چې هغه دى د خندولو د پاره ورته قسم قسم شکلونه
جوړول.

په مېدان شهه کي چې کله له گادى راکوز شو نو هلته هم په
خندا ؤ. په مېدان شهه کي د پښې د ايښولو ځاى نه ؤ..... گير

چاپېره موټري او بسونه بنسکاره کېدل..... اوس نو فکر منده شوم چې په ماشوم څه وکړم؟ لږ سات روانه وم زما د خياله چې نيم سات به تېر شوی وي موټري او بسونه څه کم شول. زه د مېدان غاړي ته ورسېدم له جيبه مي لس (۱۰) شاهي (روپۍ) راووېستې او ماشوم ته مي ورکړې..... هغه حيرانه پرېشانه ماته کتل ولي چې هغه تر اوسه په پېسود څه څيز اخستلو باندي نه پوهېدو. په مېدان کي يوه سپين ږړي د خټکي زني خرڅولې..... ما ماشوم هغه خواته ولېږي. چې زه وگورم چې زما زرگی څه څيز اخستی شي که نه؟ ورشه هغه شيان واخله.

ماشوم پېسوته وکتل بيا يې ماته وکتل هغه نه پوهېدی چې څيز څنگه اخستل کېږي..... تر اوسه ما دی په دې کارونه و پوه کړی. هغه رد بله ماته کتل..... توبه خدايه څنگه کاته يې و داسي معلومېدو چې سم دستي به مي زړه له کوگله راووزي..... زما طاقت سوکه سوکه په ختمېدو و..... ما د هغه د کتلو تاب نه درلود..... له هغه وخته تر دا اوسه پوري پر ما څه تېر شول زه بڼه پوهېږم.

هغه داسي راته کتل لکه چې يوه پوښتنه کوي ما د خټکي د زېږو خواته اشاره وکړه چې ورشه دا پېسې ورکړه او ورته وايه ماته زني راکړه..... هله شاباش.

ماشوم زېږوته وکتل او ځاني يې د ژړوندو کي غوندي کړو او او وئيل چې زه زوني نه اخم زه تسمس اخم..... زه يې پرېشاني ته واچولم..... ماشوم جوړ کار را خرابوئ. خدای مۀ که! که هغه ژرلي وای نو ما به څه کول..... زه اول لا په سکروټو او بڼستم..... ما په څه زيار په زړه ډبره ايښې وه که ماشوم ژرلي

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

وای نو ما خو خپله ناپاکه اراده پرېښې وه..... لاکن ماشوم نه ژړل زه خپله وار خطا وم..... نه يم خبره څنگه مي ماشوم ته ووئيل؛ هو زړگیه! دهغه سره کښم هم شته ورشه چي شه دي زړه ته کېږي هغه پرې واخله اوس ور هم شه.

بيا ما هغه په غېږ کي واخستی تر نالی مي واړوئ بلکې د سپرک (واټ) تر غاړه ورسره ولاړم..... ما دهغه لاس پرېښود و ورته مي او وئيل هله شاباش چي ناوخته دی زر خيزونه واخله او راخه.

عجبه اتفاق و په دا وخت په سپرک (واټ) يو موټر هم نه و..... موټر خولا پرېږده رخشه هم نه وه چي د ماشوم دلاندي راتلو خطر ه وي..... ماشوم دوه درې قدمه مخ ته ولاړی خو بېرته راوگرځېدی.

مولا! مولا! هغه سله تسمس ته؟

هو زړگیه ورشه ورته وايه ماته د لسو روپو کښم راکړه، او ماشوم ولاړی.

ماشوم د سپرک (واټ) تر مينځه لانه و تللی چي د بس هارن مي تر غوږو شو..... زه له ويري راپاڅېدم او په هله مي ماشوم ته ځان ورسوو او په غېږ کي مي راواخستو..... د لېونیو غوندي تر بس پوري ورسېدم. په خولو کي لوبسته بوبسته شوم..... بدن مي ټول په رپا و. ماشوم وئيل چي مولا څه وسو؟

زما زړه راډک شو او مي ورته او وئيل چي! هيڅ نه زړگیه خدای مه که ته تر گاډی لاندي کېږي.

ژړا تر خولې راغلې وه خو ماشوم راته وئيل؛ ما چته که زه تېجه منده کوم.

که ماشوم دانه وای وئيلي نو زما هېرؤ چي زه د کوم کار پسي راغلي وم..... لاکن د ماشوم خبري زه بیرته خپلي ناپاکي ارادې ته تياره کړم ماد خپلو سترگو اوبنکي پاکي کړي نه وې چي ماته د خپل خاوند خبره راياده شوه..... که هغه نن ماشوم په کور کي وليدی نو خدای خبر چي پر ما به څه قيامت راځي..... ما ماشوم بنکل کړو. دا اخري بنکلول و چي ماد ده په بنائسته بنائسته سره سره انتگو کړی وو. ماشوم مي په ځمکه کښته کړو او په غوږ کي مي ورته اووئيل. ورشه دې ځلي تېز ولاړ شه او گوره چي د گاډی لاندي رانه شي. په سرک (واټ) دې ځلي بيا هيڅ قسم موټر يا رخسه نه وه چي د ماشوم ځني خطر وه.

ماشوم دې ځلي تېزه منډه کړه د هغه وړو کي وړو کي پښو ډېر په تيزی سره حرکت کولو. زه وډاره شوم چي داسي نه نوک ووهي. ځنگه چي د سرک (واټ) په ابله خوا ورسېدو نو دلته زما د بدن وينه وچه شوه دا رښتيا و چي ما هغه دلته د پرېښولو دپاره راوستلی و..... زما په دا وخت هغه حال و کوم چي د غله وي چي پر موقع نيول شوی وي..... ماته د هغه ورځي احساس وشو په کومه ورځ چي ماد خپل اول خاوند د سدری (واسکت) جېبونه کتل هغه خاص پر موقع راغی. زه په خولو کي لمده خيسته شوم او له شرمه مي سر په ځمکه ننوتو..... ډېر په خواری چي مي سر راپورته کړو نو ماشوم د زني خرڅولو والا ته رسېدلی و. زما کار دلته ختم شو..... زه په خپله ناپاکه کار کي بريالی شوې وم..... ماشوم په څېر سره د سرک (واټ) دويمي غاړي ته رسېدلی و او ما دا فکر وکړو چي

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

زما خوله اوله سره ماشوم نه ؤ..... اخري حل چي مي کله ماشوم ته وکتل نو داسي لکه پردي ماشوم چي وي ما په دې وخت کي داسي محسوسول لکه يو تور خطرناک حبشي چي ماته گوري..... زه په دا وخت کي په وپره کي مبتلا شوم او په تپزی سره تر دوو کوخو راتپره شوم. بيا مي فکر وکړو بايد چي زه د کوخو تر شاپه پته پته روانه شم..... ډر په اذيت سره د يوې کوخې تر سره رسېدلې وم چي يو موټر زما تر څنگ ودرېدو، زه له وپري په کپ شوم او په خيال کي مي دا راغلو چي کېدای شي چي پر چوک باندي زه يو پوليس په شک من نظر ليدلې يم او کله چي زه له چوکه د دې کوخو خواته راغلم نو دې پوليس په موټر کي زما څاری وکړو او اوس دادی مانيسي.

نه پوهېږم چي ولي مي شاته موټر ته وکتل څه خلگ له موټره راکوز شوي وو او موټروان ته يې خپله کرايه ورکوله..... په ما کي بېرته ساه راغله او يو خيال هم راغی..... زرد موټر خواته روانه شوم په موټر کي کښېنستم او په زوره مي دروازه رابنده کړه..... موټروان له ځان سره وبنېدی او موټريې روان کړو..... په دې وخت کي زما د ټکري پلود موټر په دروازه کي راغلی ؤ..... لاکن دومره وس نه ؤ را کي چي ما پلوراکښلی وای..... بڼه د ډېر منزل وروسته چي زړه مي لږ په ځای شو نو مي په کراره د ټکري پلود موټر له دروازي راوکښی..... په چوکي مي سرکښېنودی او په ارامه کښېنستم.

او د شپې تر اخره پوري ما د خاوند څخه د موټر کرايه نه کړه واصله.

رښتونی عاشق

میرزا جعفر د پرز هین او قابل طالب علم ؤ..... هغه د درس اخستلو علاو ه د درس پوهني هم زیات شوق درلود..... په دې یې په هر ځای کې به یې مېخونه ایستل او په اوږدو بحثونو به سر شو..... د هغه دا ارمان ؤ چې هغه یو لوی عالم فاضل جوړ شي او بیا د دولت په یوه اهمه چوکۍ باندي کېښي..... واقعتاً هم هغه تش د یوې لوړې چوکۍ د پاره دو مړه درس وئیلو..... گنې که نن ورته د عام بابو یوه چوکۍ ملا وه شوې وای نو خدای خبر چې کله به یې زدکړه پرېښي وای..... لښاخه به یې د فلسفې درس اخستی..... حالانکه د عمر په لحاظ هغه له ما ډېر کشر ؤ.... خو بیا هم موږ لکه دوه همزولي ملگري بې تکلف او خواره ؤ..... د هغه د سوالو د ځوابو د پاره به ما ډېره وسیع مطالعه کوله..... او دا وسیع مطالعه زما د پاره هم ډېره مهمه وه..... په دې به زه د ده ډېر شکر گزاروم او د هغه په مرسته کولو کې ما هیڅ یوه بهانه هم نه کوله.

له څو ورځو راهیسې هغه ډېر غمجن غمجن ښکاره کېدو او د عشق او عاشقۍ خبرې به یې خپرلې..... په دې فکر چې داسې نه وي چې د ځوانۍ جوش دی په غلظه لار سم کړي. ما د ده حوصله افزائي وکړه او یوه ورځ مي بلا تکلف ورته او وئیل چې! میرزا صاحب مۀ شرمېږه څه چې دي راته یې او وایه؟ که د

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

واده مسئله ده نوزۀ به پخپله په مرکه وگرځم او د واده مسئله به در حل کړم.

هغه ماته وکتل او د یوې سرې اسوېلې سره یې راته اووئیل چي! کشکي داسي کېدای شو..... وروسته د خبروڅه دا څرگنده شوه چي ده خود فلان الدوله لور په حافیظیه کي لېدلې ده او زړۀ یې پرې بائلی دی..... هغه هم دی خوښه وي او د میني عهد و پیمان یې هم په منځ کي شوي دي..... خو د وصال هیڅ لار نه معلومېږي..... ولي چي فلان الدوله د پېر دولت څښتن دی او هغه خپله یوه نازولې لور هیڅ کله هم و یوه وږي، لڅ طالب علم ته نه شي ورکولی.

زۀ پوهېدم چي میرزا د پږضدي او په خبره وچ ولاړ ځوان دی..... که هغه ته خپله معشوقه نه شوه ملاوه نو په ژړا ژړا به ځان و مرگ ته وسپاري..... په دې وجه زۀ ودې صورت حال ته سنجیده شوم..... میرزا ماته وئیلی و چي زما معشوقه له ما سره دومره مینه کوي که مور ته د پټ ملاقات ځای را په گوته شي نو هغه بې له څه ډاره و ماته د ملاقات د پاره راشي..... کله چي ما دا واورېدل نو زما د وجود و پښتان له خوفه جگ جگ ودرېدل. او په دې فکر شوم چي د نفس شېطان یو نېک او عالم ځوان څومره په اسانۍ سره خطا باسي او بې حیاتي ته یې تیار کړي.

زۀ پټه خوله شوم..... د میرزا رنگ ورځ په ورځ زېر اوښتو او کمزور تیا یې هم په وجود غالبه شوې وه..... دده په درس او بحث و مباحثې کي دلچسپي ختمه شوې وه او زموږ د خبرو دایره هم دده تر معشوقې پوري محدودده وه..... زما تروسه چي څومره کېدای شو ما دی د دې کاره راگرځولو پوره

پوره کوشش او کړو..... دی مي له هغو خطرو څه خبر کړو
چي وده ته ورپېښې دې..... خو زما په خبرو به يې نور
هم د عشق په سمندر کي غوتې وهلي.

ميرزا چي دا وکتل چي زما هيڅوک مرسته او کومک نه
کوي او نور مي هم له دې کاره راگرځوي نو بيا به له ما هم
پتېدی..... زه ډېر غمجن وم چي يو ښه دوست او شاگرد
مي له لاسه وځي..... ما ته داسي راملومېدو لکه چي ما
خپله ديوقابل طالب علم د پاره د درس دروازي بندي کړې. او
زه خپل ضمير هر وخت په دې خبره ملامتولم..... اخر ما هم
زغم له لاسه ورکړې. زه را ولاړ شوم د ميرزا د بېرته راوستولو د
پاره د داسي گناه په کولو آماده شوم کومه چي په يوه حال کي هم
د معافي لائقه نه وه. ما ميرزا ته حال ورو لېږلو چي هغه خپله
معشوقه زما کورته راوستی شي.

ميرزا تردوو وروځو پوري زما په کور کي مخ توروۍ.....
لاکن زه خوشحاله وم چي ميرزا يو وار بيا په هغه جوش او جذبه
درس ته توجه ورکوله او زه به تر نيموشپو پوري دده د سوالو د
ځوابو په لټولو بوخت وم.

دوه کاله د غسي تېر شول..... ميرزا به هر وخت خپله
معشوقه زما کورته راوستله او د څو وروځو د نفس د تسکين
پوره کولو وروسته به يې بېرته بوتله.

يوه ورځ دا خبر راغی چي د فلان الدوله لور مړه
شوه..... ميرزا ته چي کله دا معلومه شوه نو په بد حال
شو..... کله به هغه د يو ماشوم غوندي کوم چي د مور په
غېږ کي سر کښېږدي او په ژړا سر شي او کله به د هغې زمري

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

غوندي د کومې چې ماشوم زمري پچي کوم (صياد) بنکارزن
پت کړی وي دیو وحشیت او درندگی انخوړ به یې مخې ته
راغی..... په یوه جنوني کیفیت کې به مبتلا شو.....
داسې عاشق به شاید چا لېدلی وي.

سهار ما بنام به د فلان الدوله د لور و قبر ته ناست په گېریان
به یې را پولي و..... د میرزا د معشوقې و وروڼو ته حال
ورسېدو..... یوه ورځ مي تر غوړ شو چې د میرزا د معشوقې
ورونه د میرزا په مرگ پسې دي..... زما په فکر کې یوه خبره
هم نه راتله چې میرزا په دې خبره څنگه خبر کړم.... زه په دغه
سوچ کې وم چې د کور دروازه وټکېده..... زه ور ولاړ شوم او
دروازه مي خلاصه کړه..... یوه بڼه د باندي ولاړه وه او راته
یې او وئیل! زه د میرزا معشوقه یم او دلته ستاسو کره د میرزا
سره په خوځو واره راغلي یم.

زه هک پک لکه بت پاتې شوم..... زرمي د دې د
ټکري پلو راټینګ کړو چې داسې نه چې بڼا پېری، وي او رانه
ورکه شي..... ما تپوس ترېنه او کړو چې ته خو مړه شوې
وي؟

هغې په خواب کې راته او وئیل چې په اصل کې زه د فلان
الدوله لور نه یم بلکه زه د هغې مړې پېغلي د رضاعي مور (دایه
) لور یم..... ما ځان میرزا ته په کسته په پرده کې کړی
و..... او س زه غواړم چې هغه ته رښتیا رښتیا حال
او وایم..... زه د میرزا دا حال نه شم لیدی..... ته د هغه
روحاني پلار یې ته زما په دې هکله مرسته او کړه..... ما
هغه کور ته د تنه راوسته او په کوټه کې مي کښېنوله او ورته

اومې وئيل چي! زه ترخونه يم راغلی ته به نه ځي، زه ځم ميرزا گورم.

ميرزا ماته د حافيظيه سره نژدې په لاس راغی..... ما هغه کورته راوستو او له هغه مې پوښتنه او کړه چي! که چېرې ستا معشوقه ژوندی وي نو څه راباندي خوري؟

هغه ماته په عجيب انداز وکتل..... خو ما بيا خپله پوښتنه ترېنه او کړه چي! که چېرې ستا معشوقه د فلان الدوله لورنه وي او هغه ژوندی وي نو ستا په خيال څنگه به وي؟

د هغه سترگي رڼي راوختلې..... په دې حال کي دده معشوقه هم د ابلي کوټې څخه دې کوټي ته راغله او په مسکا يې ورته او وئيل چي! ميرزا جانه خفه نه شي مال ته تا سره ټوکي (شرارت) کړي وي..... زه ژوندی يم. د ميرزا د مخ بڼه بالکل غائبه شوه..... هغه بې سوده شو..... او پر مخکه ولوېدو..... چي کله په سود کي راغی نو يې خپلي معشوقې ته او وئيل چي ځه! زه له تا سره مينه نه کوم.

څو ورځي پس مې د ميرزا څخه دا پوښتنه او کړه که ستا هغه نه وه خوښه نو دي داسي ولي کول؟ زه ستا په دې حرکت نه شوم پوه؟ ده په ځواب کي راته او وئيل چي! زما دي ستا پر سر قسم وي زما عشق رښتونی ؤ..... که داسي وخت راغلی وای نو ما به دا خپل سرهم ترې قربان کړی وای خودا رښتيا دي چي زما د فلان الدوله د لور سره رښتونی عشق ؤ.

مور

هوشنگ د څلور کلو و..... د مور ناز به سهار دی د
 خوبه راپورته کولو او د پلار شفقت به دی ماخوستن په خواږه
 خوب او ده ولو..... کله چې به هغه د مکتب څخه کورته راغی
 نو مور به په مینه بڼه کولو او پلار به د ده بڼه سره وېنستان په
 مینه مینه سمولو..... ده چې به د هر څیز خواهش کولو هغه به
 ده ته سم دستي راوړل شو..... ولي چې دی د مور او پلار
 یوازنی نازولی زوی و.

هر ماشوم فطرتي د مور سره مینه لري..... په خاصه توګه
 بیا چې مور هم ډېره مهربانه او مینه ناکه وي.

هوشنگ تر نورو ماشومانو ډېر زیات نازولی او مور یې تر
 نورو میندو ډېره با احساسه او مهربانه وه..... په کومه
 ورځ چې د هوشنگ لاس مات شونو د مور ساه یې تر حلقه
 راغله..... د پلار په سترګو یې تیارې خورې
 شوې..... په ټول کور کې داسې ماحول جوړ شو لکه مړې
 چې شوی وي..... هوشنگ په لوبو کولو کې لږ غوندي بې
 احتیاطي کړې وه لکن په کور کې سم د ویرانځور بڼه کاره
 کېدای..... خو میاشتي هوشنگ کرار پر کټ پروت
 و..... په کومه ورځ چې (شکسته بند) سکیندې والاد ده
 د لاس پټی له مزغي څه خلاصه کړه نو د ده لاس بالکل جوړ
 و..... هېڅ درد یا نور تکلیف ورته نه و..... تردې پېښې
 وروسته د ده په زړه کې دا احساس دومره زیات شو چې د ده مور
 د ده سره ډېره زیاته (بې کچه) مینه کوي. نو ده ته هم په کار دی

چي په لوبو کي د احتياط څه کار واخلې..... داسي نه چي يو ځل بيا دده مور له ډېري پرېشاني سره مخامخ شي.

کله چي به هغه د مکتب څخه راغی او د لوبو کولو پس چي به د هر څه نه فارغه شونو به يې د خپل د درس يو کتاب راواخست او د مور په غېږه کي به يې سر کېښود او خپل سبق به يې لوستلو..... دده سترگي چي به کله د مور په شهرې ولگېدې نو په زړه کي به يې يو داسي اطمینان راغی لکه چي د ده د مور او پلار پرته په دې نړۍ کي بل بنيادم نه وي..... په خاصه توگه به يې کله چي مور ته وکتل نو به يې زړه ډاډمن شو..... حالانکه د پلار شفقت څه کم نه و..... خو ده ته د مور مينه تر هر څه مقدمه ښکاره کېده.

ولي چي دده مور او پلار دده د مکتب هر ضرورت ورپوره کړی و. نو په دې وجه دی د مکتب په خپله ټولگه کي ډېر لائق ماشوم و. او بله دا چي دده په تربيه کي دده مور او پلار ډير احتياط څخه کار اخستی نو په دې وجه دی په دې کم عمر يعني ماشوم توب کي ډېر ښک او باسعادت ماشوم و.

هغه کوتره چي تل لوړ پرواز کوي چي هغه د ازادۍ او د ازادۍ د اهميت څخه ښه خبره وي..... خو هغه د ظالم (صياد) ښکاري د ارادو څخه ناخبره وي.

هغه خوږ گفتار بلبل کوم چي د خپل گل جانان په ياد کي په خوږو سندرو کي له عالمه بې خبره وي..... او هغه ته دانه وي معلومه چي يو داسي طوفان راروان دی او دده دا ښکلی گل چي دی په مئين دی هغه به تيت و پرک کړي.

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

کوم ماشوم چي د مور په غېږه کي يې د مينې شپې سبا کړي وي..... چاچي د مور د مينې د ډک گفتار پرته يې بل هيڅ نه وي اورېدلي..... د خوشحالی او کاميابۍ پرته يې هيڅ نه وي ليدلي. هغه څه خبر؟ ولي چي د ژوند په تماشو کي څه عجيبه وپرونکي منظرې هم لېدل کېږي.

د هوشنگ مور ناروغه شوه..... ناروغي يې دومره زياته شوه چي طبيبان هم ورته عاجزه شول..... کومه شهره چي به د گل گلاپ غوندي سره وه، د زعفران په شان زېږه شوه..... هغه له نوره ډکي سترگي په کوم کي چي د هوشنگ د سترگو نور و هغه د يوې تتي ډيوې په څير په پرکا وي.

د شپې هوشنگ د خپلي مور و څنگ ته ناست د مور د سرد وېښتانو سره يې ځان مشغول کړی و..... کله به هغه د مور زېر مخ بڼکل کړو او کله به يې لاس په خپله سينه کېښود..... دا دده په خيال کي هم نه و چي دی به له خپلي نيازيني مور څخه د تل د پاره جلا کېږي، او ټول ژوند به يې د مور بغيره په هجر کي تېرېږي..... خود دې باوجود دی نن ډېر غمجن و.

مور ته څه پته ده چي هغه ماشوم کوم چي د مور د مينې محتاج وي او هغه د دې پاكي سپېڅلي رشتې څخه جلا کول د خدای په کومو مصلحتونو کي دی..... مور ته څه معلومه ده چي بنيادم د شباب په عروج کي له دې دنيا سترگي پټي کړي او بل سل کلن ژوند کوي..... داسي بې شمېره سوالونه شته چي مور يې د ځواب په لټون يو، او داسي سوالونه به نور هم خامخا مور ته په مخه پخپل فکر کي راځي..... خو لاکن د دې سوالونو ځوابونه مور ته نه معلوم دي او نه به کله را معلوم

شي..... د خدای په مصلحتونو يو انسان نه پوهېږي او نه به پوه شي.

د مور سترگي پر هوشنگ وچي ولاړي وې.....
ناخپه لکه د تودو او بورا و خو تېدې او د هوشنگ په غم کي
وبهېدې..... اخري لفظ چي د دې له خولې څخه ادا شو هغه
د..... هوشنگ نوم ؤ.

هوشنگ د مور سوړ وجود ډېر و بنسوروی خو هغه څه
پوهېدی چي د ده مور اوس کله هم ده ته غږ نه کوي.....
هغه نه پوهېدی چي د ده مور د ده پوښتني ځواب ولي نه
ورکوي..... هغه صرف دا ليدل چي د هغه پلار ژاړي او په
کور کي ماتم جوړ دی، او د ده مور په خواږه خوب ويده ده.

کله چي خلگو او ليدل چي هوشنگ د مور د سينې نه جلا
کېدای او په ژړا يې د ټولو زړونه تر حلقه راوستلي ؤ نو يوې
بنځي په زوره دی د مور د سينې جلا کړی او بلي کوټې ته يې
بوتی.

خاوره ټول خپل ځان ته غواړي..... هغه دا نه گوري چي دا
ځوان دی که زوړ، رنگ نسل، امير غريب د هيچا پخوا نه لري.
ټول خپل په وجود کي رانغاړي. د هوشنگ د مور اخري ارام گاه
هم په خاورو کي جوړه شوه.

هېرېدل هم د خدای يو عجيب څيز دی. که دا يوې خواته
لعنت دی نو بلي خواته نعمت هم دی. که زموږ د هېرولو عادت
نه وای نو موږ به هم د خپلو قريبانو سره په څنگ کي د خاورو په
غږ کي په خواږه خوب پراته وای.

پردي ماشوم

زړگى عليخېل

د هوشنگ فکر د بدلولو په هکله هر چا خپل تر و سه زيار وگالی. د هر چا چي څه په وس کېدو هغه يې ورسره کول. چا به کورته بوتی او بڼه ډول ډول خورا کونه به يې ورته کښېښودل..... چا به نندارتون (سينما) ته د ساتېري د پاره بوتی. خود هوشنگ معصوم، حساس او مغموم زړه په دې څيزونو نه خوشحاله کېدو. د فراموشۍ زار لادده په زړه کې خپل تريخوالی نه و ښکاره کړی چي دې د مور بېلتون هېر کړي..... ده هر وخت د مور په بېلتون او غم کې معصومي او ښکي تويولي.

هغه د دنيا د اسرار په لټون کې بوخت فلسفي چي د دې دنيا معاملات ورته د ماشومانو لوبه ښکاري د مور په مرگ به يې خامخاله سترگو او ښکي درومي. هغه ماشوم چي د ژوند پنځه سپرلي يې هم لانه و ليدلي د داسي حادثې ليدلو پس څنگه به په صبر شپې سبا کوي.

د هوشنگ پلار د مال و دولت څښتن و. د هېرېدلو زار يې په خټه کې شامل و..... هغه په يو کال کې خپله گرانه مېرمنه هېره کړه، او يوه بله ښځه يې کورته راوستله..... تر کومه چي دا دويمه ښځه نه وه راغلې هوشنگ په مور پسې ډېر غمجن و. نو چي کله ده دا وليدل چي د ده د مور په ځای بله ښځه راغله او د ده د مور ځای يې ونيوو خود ده پلار هم هغه رنگه د ده سره مينه کوي نو زړه يې څه ډاډمن شو.

د ده دا خيال و چي دا ښځه به خاص زما د مور غوندي وي. په دې به ده دې ښځې ته (مور کې) وييلې، او د هغه وخت په انتظار شو چي دا ښځه به هم ماته د مور غوندي بې کچه مينه راکوي.

دا يو داسې نفسياتي حقيقت دی چې سکه مور د خپل اولاد
روښانه سباوون او خوشحالي گوري..... خو مېره د بنزيانو
سباوون تاريخ گوري..... د هوشنگ چې کومه توقع د دې
دویمې مور څخه وه، افسوس هغه پوره نه شوه..... ده چې به
څومره دې مېرې ته ځان ورنزدې کوو هغې به هو مره د ځانه لري
شپلو. ده د دې بنځي د مينې د حاصلولو هر ممکن زيار وکښی.
خو هر وار به ناکامه شو..... په يوه معصوم ماشوم کې د يوه
پوخ انسان د فطرت د بدلولو صلاحيت چيرې وي؟

يوازې د وجود ناروغي انسان نه کمزوره کوي بلکه ذهني
ناروغي هم د انسان په صحت د پريزيات اثر اچوي..... په دې
سوب د هوشنگ ذهني رنځ و ملال دی د ناروغۍ سره مخامخ
کړی.

اوس خو هوشنگ د اول غوندي د لوبو کولو او خوش
مزا جی نه لري شوی ؤ..... په کور کې يې زړه تنگېدو او په
مکتب کې خوبه سبقونه ورباندي بوج شول..... په دې وجه د
کور او مکتب څه لري په يو باغ کې به پټ ناست ؤ.

نرد بنځي څخه زياته بې وفا وختی..... د هوشنگ د
پلار زياتره وخت به د خپلي بنځي سره تېرېدو..... هغه د
هوشنگ په زدکړو (تعليم) او تربيه توجه ورکول
پربښودو..... دا ؤ چې د هوشنگ و مېرې ته موقع په لاس
ورغله او هغې به د هوشنگ ماڼه (شکایت) و خاوند ته کولو.
يوه ورغ يې تر دا پوري او وئيل چې دا څنگه ماشوم دی چې تر
اوسه يې مور نه ده هېره کړې..... بس نوره زه له ده بېزاره

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

شوم..... زه ده په زگړوي د دې کور خوشحالی نه شم
برباده ولی.

پلار باید چي دی په مینه پوه کړی وای خو سر له هغه نه یې
په ده مخ راوړلو او خبنم یې ورته او کړو..... د ماشوم زړه
معصوم دی شه د ډبري جوړ خونه دی..... د پلار سختي دی
دې ته مجبوره کړی چي کومي خبري ده په زړه کي ساتلي وې
هغه یې له خولې څخه راویستلې او رډ بد یې پلار ته مخ
راوړوی او ورته داسي گویا شو چي! کله چي زما مور ژوندی
وه نو ته کله هم له ما څخه خفه شوی نه وې. او اوس چي زما مور
مړه ده نو ته هر وخت له ما خفه یې..... اوس خوتاله ما سره
مینه کول هم پرېښي ده..... ماته د خوراک د پاره د وچي
ډوډی توکړې رارسېږي..... زما جامې څيري شوي دي، او ته
لږ هم دا فکر نه کوي؟ زه چي څومره د نوي مور سره مینه کوم دا
هغومره مالري شړي..... زه چي کله دهغې ولورنو کی ته
ورنزدې شم هغه مال له دې کاره را وگرځوي..... بیا هم ته
ماته بد رد وایې..... له ډېره غمه د هوشنگ په سترگو کي
اوبنکي ښکاره شوي..... له ډېره غمه یې په سترگو کي د
اوبنکو په های ویني راغلې..... هغه شپه ده ډېره نا کراره تېره
کړه..... داسي لکه چي په سکر وپوي تېره کړې وي.....
سهار ته یې ډېره سخته تبه وه.

یوه میاشت پر بستره پروت هوشنگ د ناروغۍ سره د جنگ
کولو طاقت پیلو..... او یوه ورځ چي د سهار سترگه غورږدله
هری خواته گلونو د شبنم په اوبو غسل کړی و، دلته پر بستره
پروت هوشنگ د تل د پاره خپلي نیمي سترگي پټي کړې.....

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

هغه معصومه غوټې چې اوس به گل کېده او د سپرلي په رنگينو
به بڼه بنکارېده د تل د پاره و شو کول شوه.

ماسپښين هوشنگ د مور په څنگ کې خاورو ته وسپارل
شو چېرې چې هغه د تل د پاره د مور په غېږه کې په خواږه خوب
اوده شو.

کېدای شي چې دا دده تر ټولو لوی ارمان ؤ.

د نجات دروازه

له شپږو ساعتو څخه مريمه درپه دره گرځېدله! رنگ يې داسي زېړو لکه څوک چي و زکندن ته نژدې وي..... مريمي هم خپل له لاسه ورکړې د څهرې رنگ لېري خپل منزل ته روانه وه..... د افق په ها خوا د اسمان په وسعتو کي لوېدونکي لمر د وسپني غوندي سور لکه اوس سم دستي چي د يوې بهي څه راوتلې وي خپل په چاپيريال کي يې نارنجي رنگ پاشی..... د مريمي رنگ هم له ډېره کمزورۍ څه تک زېړ شوی و.

لمر ډېر کرار کرار د افق په پرده کي ځان پناه کولو..... له ډېرو کلو څخه د مريمي د مخ سور والی د وينې د کمۍ له سوبه په زېړ رنگ بدل شوی و..... د تهران لمر هم د مريمي غوندي د خپلي څهرې بڼه بدله کړې وه.

له شپږو ساعتو څخه مريمه درپه دره گرځېدله! د دې د دوو کالو ماشوم د دې په غېږ کي ويده و..... خوب او د مور غېږه د ماشومانو د پاره د يوه جنت څخه کم نه وي..... په کوم کي چي د دوی معصومي ارواحي له دنيا و ماښا څخه بې غمه په ډېر اطمینان سره ارام کوي..... دا ماشوم که څه هم قېد و خو ازاد و.

اې د اسمانو او د مځکي پاكي فرشتو! تاسو معصومه ماشومان د دنيا د بې رحمه لاسونو څخه ساتی او په خپله پاکه غېږه کي ځای ورکوی.... مريمه به هم زر خپل ماشوم تاسو ته در سپاري.

له شپږو ساعتو څخه مريمه درپه دره گرځېدلېه! لاکن يوه دروازه هم د دې دپاره خلاصه نه شوه..... د يوه رحم دل انسان هم له دې دروازو له شاغرنه راغی..... د يوه سخي هم له دې دروازو څخه د خپرلاسنه راوتی..... د هيچا سره دا احساس نه و چي دا ميرات مړې له درو ورځو راهيسې وږې ده او کوشنی ماشوم يې هم د لوږې سره په جنگ دی.

د مور زړه به تر کومه د وينو او بنکي تويوي؟ هغه وږې وږې توري سترگي کومي چي د دې د زېرنگ بنائست وې تر کومه به ژړېدلې؟

له شپږو ساعتو څخه مريمه درپه دره گرځېدلېه! د خلکو دې رويې هغه دې ته مجبوره کړه چي اوس به هغه چپري هم د بل درونه ټکوي..... د هيچا د کور مخي ته به نه ودرېږي..... اوس به هغه د هيچا د سردرد نه جوړېږي..... خپل د بې وسۍ په غږ به د هيچا ارام نه حراموي.

هغه د شميران (بنار) د دروازي سره په يوه تړه باندي کينېنسته..... وات (سرک) سنسان و..... ولي چي يو څوک هم د تهران په وچ ځان خوړنکي يخ کي له کوره نه راوتی..... بس يو څو بې کاره مزدوران د بنار د دروازي سره د وات و غاړې ته ناست د لمر د لوږدو خونې منظره يې کتله.

اوس چي ورځ ختمه او ماښام پيل شو، نو دوی هم مخامخ چپنکي هوټل ته ننوتو..... د هوټل پرده هم رايله شوه..... د اميد اخري تړون هم مات شوی او د ژوند اخري دريچه هم بنده شوې وه.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

د ژمي څلوېښت ورځي تېري شوي دي..... په دې څلوېښت ورځو کې د يوې دقيقې د پار ه هم مريمه وانگېټې ته نه وه کښېنستلې..... د دې په وجود کې چې د ځوانۍ کوم حرارت و دا په هغه باندي ژوندي وه..... اوس هغه حرارت هم په سپړدو و..... د ژوند اخري بڅرکې هم په مړېدو وه.

که هغه نروای نو هېڅ کله به يې داسې حال نه وای..... هغه به په يوه هوټل يا د يو مال او دولت څښتن ځوان په حجره کې د يخه څخه د ځان ژغورولو بندوبست کړی وای..... خو هغه بڼه وه او هغه هم شل کلنه ځوانه بڼه..... د چاپه غېږ کې چې د دوو کلو ماشوم و..... کوم چې د يوې لهځې د پار ه هم د مور نه جلا کېدو..... هغه چېرې تللې شوه؟ پرته له هغه منزله د کوم په لور چې دا اوس روانه شوې وه.

د ژمي څلوېښت شپې تېري شوي دي..... کېدای شي چې څلوېښت ورځي نوري هم تېري شي..... کېدای شي چې سبا يا دا شپږ ساعته درپه دره وگرځي..... کېدای شي چې سبا يا دا دلته د شميران (بنار) د دروازي سره په لوږه او تنده ناسته د مرگ سره په جنگ وي.

خو دا نا ممکنه ده چې د الله يو ښک بنده راشي او دا خپل کورته بوزي..... د اور څنگ ته د ژوند څنگ ته.

اوس خبره تردې تېره شوه..... تر کومه به هغه داسې محرومه ژوند تېروي؟ تر کومه به درپه دره گرځي؟

په دغه سوچ کې وه چې پر عين دا وخت چې د تهران رنگ هم د لمر غوندي نارنجي شوی و او د ايران د غرو شاته پټ شوی و مريمي اخري سلگۍ ووهله..... دې خپل د ژوند اخري ساه او

پردی ماشوم

زرگی علیخېل

خپل د ژوند یادگار دوه کلن هغه معصوم ماشوم کوم چي اوس
اوس ویده شوی و د ژمي ويخو خیلو ته یې وسپاری.

له شپږو ساعتو څخه مریمه درپه دره گرځېدلې! اخیوه
دروازه خو ورته خلاصه شوه..... هغه هم د جنت
دروازه..... زه په یقین نه شم وئیلی خو په دې ضرور خبریم
چي دا دروازه د نجات دروازه وه.

له شپږو ساعتو څخه مریمه درپه دره گرځېدلې! اخیوه دې د
حیات ابدی (د تل ژوند) دروازه خلاصه شوه.

زاره چمپلان وچه ډوډی

پرون شپه زه تر ډېره ویده وم..... ما پښین ته نزدې زما سترگي خلاصي شوې..... دل مروړانگې زما د کوټې د درېچو د شیشو څخه خپل زېررنگ پاشی..... د دروازې د پردې څخه د لمر رڼا داسي ښکارېده لکه د یوې ماه جیني مخ چي په نقاب کي ښکاري.

د تهران د مني په موسم کي نری باد، توند لمر او تک شین اسمانه څخه پرته بل هیڅ یو داسي شی نه وو چي د سهار بنائست یې پیکه کړی وای..... کله چي د سهار باد د درېچې څخه زما پر مخ ولگېدی نو د خوب ټوله سستي یې راڅخه لري کړه، او زه د هري ورځني کار د پاره یو ځل بیا چمتو شوم..... هم په هغه وخت لاندي په کوڅه کي یو مانوسه نارینه غوړ زما تر غوړو شو

زاره چمپلان وچه ډوډی اخلو.....

څلور میاشتي مخ کي موږ د شاه عبدالعظیم په باغ کي ناست وو..... زموږ یو ډېر محترم ملگري ته عجیبه غوندي خیال راغی، هغه وئیل چي که چېرې موږ اته واړه ملگري په یوه محفل کي راغونډ شو نو؟ دې خیال ته زه په دې عجیبه وایم که زموږ رنگه دوه ملگري هم سره کښېني نو به سم د لاسه جنگ پیل شي.

دا داسي چي دوه لیکوالان یو ځای نه شي کښېنستی..... د هریوه خپله عقیده وي..... څېر هغه ورځ خو په څېر تېره شوه ولي چي په موږ کي درې غېر کسان ناست وو.

په هغو کي يو نوموړی شاعر عتيق و. دويم شهناز مطرب (سازنده) و او دريم سيماگرانخورگرو، چي په برش به يې په مړو کي هم ساه اچوله. ظاهره خبره ده چي چيري اته فنکاران چي په هغو کي څلور ليکوالان او شاعران وي په هغه مجموعه کي به څه څه خبري نه کېږي.

د وډوډی وروسته خدای خبر چي څه خبره وشوه چي زما او زما د افسانه نگار ملگري دوست علي نامق تر منځ يو بحث وڅېړل شو.

د نامق عقیده دا وه چي پر انسان چي څه تېرېږي هغه د خالق او فطرت له سوبه کېږي.

زما عقیده دا وه چي اخلاق او د ژوند اساس پر تربيه باندي اړه لري..... مور د دواړو بېخي ډېري خبري وکړې. مسلسل نيم ساعت مور خپل او د نورو ملگرو مازغه خوړلو، خو هيچا هم پر ځان بده نه ولگوله. ولي دوی په دې پوهېدل چي دوی هم دغسي کوي.

نامق هر قسمه دلائل او وئيل خو زه خپل په خبره وچ ولاړ ټکي په ټکي مي دده د دلائلو ځواب وئيلو، اخر مور په ډېرو خبرو کولو ستړي شو او زموږ د بحث هيڅ فېصله نه وشوه..... مور دواړو تر منځ دا شرط کښېښودى که په مور کي هريوه خپله خبره سپينه کړه نو دا بل به وټولو ملگرو ته يوه پر تکلفه مړی (دعوت) کوي..... د خوند خبره خودا وه چي په مور دواړو کي هريو ته دا يقين و چي شرط به هغه گټي..... ټول ليکوالان دغسي وي..... هغه ته خپله رايه بالکل سمه ښکاري او د بل رايه ورته کمزوره ښکاري.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

هم په دغه ورځ مایځگر مور په بس اډه کې ناست وو..... گېرچا پیره د خلگور ش وو..... ټول خلگو مور ته داسې کتل لکه چې دا فنکاران یا ادیبان د بلي دنیا انسانان وي..... هو هغو خلگو ته دا حق و چې هغوی مور ته د غسې او گوري.

مور په خپله گپه لگیا و..... ما وئیل چې د فردوسي غوندي طبعي او فصیح اشعار بل هیچا هم نه دي وئیلی..... خرم، هومر ته ترجیح ورکوله..... د عتیق صاحب بیا دا رایه وه چې که چېرې مور د پشکن د شعرو مطالعه او کړو نو دا به څرگنده شي چې د هغه کلام بهتر دی..... رامس بیا د وکټر هیو گود اسلوب څخه متاثر و..... د نامق بیا دا خیال و چې په دې ټولو استادانو کې یو هم د امرا، والقبس پوري نه شي رسېدی..... شهناز بیا خپله سارنده راخستې وه او وئیل یې چې د بهتوون غوندي سندرغاړې په خپل غږ کې د شاعرانه افکارو ترجماني کړې ده..... سیمانگراڅورگر بیا د خپلي دنیا د تخیل په عقیده کې وئیل چې د انساني احساساتو او جزیاتو ترجماني کړو په خپل لاس جوړ شوو فنیارو کې څرگنده کړي دي. هغه د خپل فن له کبله و کمال ته رسېدلی دی.

دغه خبرې روانې وې چې زما سترگې په یو څېر غوښتونکي (فقیر) باندي ولگېدې..... چې څیرې جامې په غاړه دیو کور د دروازي په پایو (سپړۍ) ناست و..... هم په هغه وخت زما په خیال کې یوه داسې خبره راغله چې ما فردوسي، هومر، پشکن، وکټر هیو گو، امرا، والقبس،

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

بهېتون او کروز مي د خپلو ملگرو څخه را خلاص کړو.....
ما پر ملگرو غږ کړو چي محترموزۀ خپل کار پيلوم.

کوم کار؟

ولي هغه شرط؟ څنگه نامق صاحب ته فقر ته د دنيا ذليله
پېشه وايي او دا د انسان لويه بدبختي نه بولي؟

زما له بخته په دې موقع نامق انکار نه او کړو.

ما ورته او وئيل که خبره دا وي نوزۀ هغه مخامخ ولاړ فقير
دلته راغواړم او ستا مخ ته پوښتنه ځيني کوم..... ته يې
گوره هغه به دا ذليله پېشه پرېږدي او بيا به د نه کولو قول هم
راسره کوي.

نامق په زوره په خندا کي داسي راته وکتل لکه د هغه په
خيال چي ما شرط وبايلو.

زما پر خپل ځان دو مري باور و ځکه ما د هغه خندا ته توجه
نه کړه وراو ورته او مي وئيل که ما دا ثابتۀ نه کړه نو زما ناکامي
د نامق د کاميابۍ ثبوت دی..... هغه به د فقير څخه هيڅ قسم
پوښتنه نه کوي.

ما او نامق هغه فقير ته ورغلو او هغه مي د ځان سره دلته
راوستو..... ما د هغه سره تقريباً شل يا پنځه وينت دقيقې خبري
وکړې..... زما خبرو او منطق هغه قائل کړو..... ما هغه
ته څه او وئيل دا ډېر اوږد بحث دی. زۀ ستاسو د بښمن نه يم چي ستاسو
ما زغه او خورم..... تاسو يقين وکړي چي ما هغه فقير څنگه له
دې کاره راوگرځوي..... هغه په خپله اقرار وکړو چي دا خو
ډيره ذليله پېشه ده..... ډېره سترې او بې شرمه دنده

پردی ماشوم

زږگی علیخېل

ده..... له سهاره تر ماښامه د هر یوه مخ ته لاس غزول د چاپه
 وس دي..... که ماته اوس اوس دوه تومنه (د ایران روپی) په
 لاس راشي نو زه به یوه عزتداره پیشه پیل کړم..... زه به د کبار
 کار پیل کړم.

مور هغه ته دوه تومنه ورکړې..... هغه سم د لاسه بازار
 ته ولاړی او یو غټه ټوکری یې واخسته..... څه قران (د
 ایران پیسې) یې د مخ په جیب کې واچولې او د ښار په کوڅو کې
 په دې نارو سر شو!

زاړه چمپلان وچه ډوډی اخلو.....

محمد علي د دې کبار و الانوم دی..... هغه زاړه چمپلان
 وچه ډوډی او نور داسي د کبار څیزونه اخلي او خرڅوي
 یې..... هره ورځ..... دا د ده کار دی..... دا سلسله نه
 ختمېدونکي سلسله ده..... هغه هره ورځ زما د کور لاندې
 واټ (سرک) ته راځي. په اونۍ (هفته) کې یو وار زما د سلام
 د پاره کور ته هم راشي..... د ټولي اونۍ روداد راته بیان
 کړي..... او په کومه ورځ چې زه تر ډېره ویده یم نو د ده دا
 خوږ غږ ماله خوبه وینس کړي.

زاړه چمپلان وچه ډوډی اخلو.....

ای زما جوان افسانه ننگار ملگري علي نامق
 صاحب..... هغه ستا پر تکلفه مړی. زمانه هېرېږي کومه چې
 له ننه څخه څلور میاشتي مخ کې وه..... خوته زما په دې
 خوشحالی نه پوهېږي کومه خوشحالي چې محمد علي د کبار
 کار پیل کړو او د خبر غوښتونې څخه یې په خلاصېدو ماته راکړه.

لقب

تهران یو لوی ښار دی..... ښکاره ده چې د لندن او پیرس غونډي لوی ښار نه دی..... خو ډېر نوموړي خلگ په دې ښار کې او سپړي. چې ته ځني ناخبريې..... خو ستا بې خبري دهغه په اهمیت کې څه کمی نه شي راوستی..... تر ټولو ښه دلیل دادی چې اقا عاقل الدوله ډېر نوموړی شخصیت دی. او ته دی نه پېژنې..... د دې وجه داده چې تهران یو ډېر لوی ښار دی.

تا خو څه د دې زمه واري نه ده اخستې چې د تهران ټول مشاهیر وپېژنې..... که ته اقا عاقل الدوله نه پېژنې نو په دې کې د خفگان هیڅ خبره نه ده..... په نړۍ کې ډېر نوموړي خلگ شته چې ته یې نه پېژنې، او که په دې کې ته اقا عاقل الدوله هم نه پېژنې نو دا ستا د شان خلاف هم نه ده..... بلکه تا ځان پخپله ده د لیدلو او پېژندلو څخه محرومه ساتلی دی..... خو زه د دې نعمت څخه بې برخي نه یم..... زه خوش قسمته یم او تا هم په دې خبرول خپل اعزاز گڼم.

د ناصرالدین شاه د باچهي په اخري وخت کې یو سپری حاجي علي احمد عطار هم ؤ..... کوم چې د خپل دور په مشاهیرو کې شمېرل کېدای..... په هغه زمانه کې ډپلومېسي (سفارتکاری) صرف د میرزا ملکم خان او د علي احمد عطار په برخه کې راغلې وه..... هغوی دا حق درلود چې په غټو خلگو کې شمار شي..... که چېرې دوی نن وای نو په زرگونو سیاست مدارانو کې به د څراغ په څیر وای..... د

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

دوی و مخ ته به د نور و اهمیت نه وای..... خو په هغه وخت کي دی په شهرت کي یکي یوازې و نو د شهرت خُلبندونکی تاج د حاجي علي احمد عطار پر سر کښېښودل شوی و..... دده هغه کنډی سره ږیره د خلگو د توجه مرکز وه.

د حاجي علي احمد عطار سره په ژوند کي درې څیزونه وو..... یو عظیم شهرت..... دویم دکان عطاري (د عطرو دکان)..... او دریم دده چالاکه او باهوشه زویي کوم چي په هغه ورځو کي په عبداللہ گنجا (عبداللہ پک) مشهور و..... خو په سوکه سوکه پر مختگ سره په اقا عاقل الدوله مشهوره شو.

دا خبره رښتیا ده چي پلار مشهور وي نو زویي به هم خامخا شهرت موندی. په دې وجه حاجي علي احمد عطار که کلیات ملکیم او مقالات جبل المتین په یاد زد کړي وو خو د ژوند لویه ارزویي د زویي تربیه وه..... که ته وای نو په دې به مایوسه شوی وای او په زړه کي به دي وئیلی وای چي دانا ممکنه ده چي عبداللہ پک دي اقا عاقل الدوله شي..... خو دده کار تر سره کړی..... دی مشهور شو. او تر دانه چي ما او تایي نن د شهرت تذکره کوو.

د حاجي علي احمد عطار کنډی ږیره کټ مټ د اوزې سره مشابهه وه..... په دې وجه اللہ پاک عقل هم د دې چوان په شان ورکړی و..... د دې عقلمندی کرشمه وه چي دده زویي د پاره د شهرت لار ږرژر و مونده..... عبداللہ پک یې په مدرسه کي داخل کړو..... دا دده شهرت اوله ورځ وه..... په هغه وختو کي په مدرسو کي به د هوشیاری قابلیت او شهرت طلبی تربیه ورکول کېده..... په دې

سوب عبدالله پک په مدرسه کي د اولي ورځي شه د هوشيارۍ او چالاکۍ و کمال ته ورسېدو.

د مدرسې مهتمم يا ناظم په هغه خوش قسمت خلگو کي و څوک چي د کيميا په علم کي ماهر و..... ده به د فطرت بشرۍ (د سونې په څير زېر کاني، تانبا) د مسو شه سونا جوړوله..... چنانچه هغه د حاجي علي احمد عطار څخه عبدالله پک واخست او د څو کلو پس يې يو خراف سخن ساز (شاعر)، باهوش دکار او تربيه شوی ځوان ورکړ..... هغه کامل استاد و ځوانانو ته به يې د سفارتکارۍ او زمانه سازۍ درس ورکولو..... او دې څيز د ژوند هره لار خلاصوله..... د ډېرو ځوانانو د پاره د لار خلاصه شوې وه په هغو کي يو عبدالله پک هم و.

اخر مدرسې خپل سعادت بنکاره کړې..... د دې لارې اول منزل د څلورو سوو کسانو د مرکزي جومات (مسجد) تحريک و..... او دويمه مرحله د بهارستان او د جومات د سپه سالار حمله وه..... پر دې لاره تلل دی و هغه سعادت ته ورسوی کوم چي ده د پلار ارمان و..... حاجي علي احمد عطار په (۱۳۲۴) ه کي په يوه خاص موقع په حق ورسېدی.

د ده په گلستان کي و اول گل ته لاس ورواچول شو..... ته او گوره څنگه بنائسته گل و..... يعني په دغه کال د جمادي الاخر په مياشت کي ده د پرلمن د ويني يو څاڅکی ولگېدی..... اوس دانه وه معلومه چي دا د کوم بدبخت د

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

ویني شاخکی دی..... د بهارستان و منځ ته ډېر بې گناه خلگ د توپک تر گوليو ایستل شوي و.

عبداللہ پک چي په دا ورځ عبداللہ خان و او په تهران کي پټ و، کله چي مجاهدینو تهران فتح کړو نو عبداللہ خان هم د اوبوله بنکمه راووت، او هغه سورگل یې د حکومت و واکدارانو ته بنکاره کړو..... د دې وطن وگړي ډېر قدر من دي او فوراً یې د ازادۍ د شهیدانو نومونه په ډېر افتخار سره په دوترو په کاغذو کي ثبت کړو.

د عبداللہ خان نوم یې هم د دولت د نوکرانو په سرلیک کي اولیکلو..... کله چي د وزارت قانون چوکۍ تشکیل شوه نو یو سورپوښ چپراسي یوه لفافه په لاس کي چي پر هغه باندي د وزارت داخله نخبه جوړه وه د مرحوم حاجي علي احمد عطار په محله کي د اقا عبداللہ خان مجاهد پټه معلوموله.

خدای خبر اقا عبداللہ خان څنگه په لاس ورغی..... یوه شانداره چوکۍ کومه چي د چارمغز لرگیو څه جوړه په وزارت خانې کي د ده په انتظار وه او د معاون د پاره یې ده ته دا چوکۍ ورسپارلې وه..... داسي هغه سورگل په یوه ترو تازه میوه کي تبدیل شو.

د وزارت خانې و مېز ته مخامخ په چوکۍ ناست اقا عبداللہ خان په دې سوچ کي شو چي د انسان د ژوند هم دوي برخې وي..... یوه هغه زمانه کومه چي د کامیابی په لار سهي عمل وي او دویمه هغه زمانه په کومي کي چي په زحمت او مجاهدې سره فائده لاس ته راوړل کېږي..... په اوله مرحله کي مي د فساد او بغاوت مراحل ټول تر سره کړو..... اوس نو موقع په لاس راغلي ده چي له دې څخه

گټه تر لاس کړم او خپل سبا وون محفوظ کړم..... اوس هغه وطن، ازادي، قرباني، فرار، زحمت او مشقت ټول و خداى ته وسپاره او دا څو ورځي په راحت کي تپري کړه.

ته خبريې چي د کوم انسان ژوند په آرام او راحت کي تپري شي نو د پرلوی غنیمت دی..... بیا هغه وخت نه راگرځي او تاریخ دغه ورځي هپري کړي. ځکه نو ماته هم اجازت را کړه چي زه هم د نورو مؤرخينو په شان اقا عبد الله خان پر خپل حال پرېږدم هغه دي د خپلي نوي عهدې څخه گټه تر لاسه کړي لکن يوه نکته شته چي هغه زه نه شم پته ولی..... هغه دا چي د هري زمانې يو بدلون وي..... انسان چي تر کومه وخته پسمانده وي نو پسمانده وي. او کوم وخت چي دا انسان د لويي خواته راشي نو دده هر څيز او فعل د پرلوی بسکاري..... په دې وجه د انسان خپل ذاتي نوم تر هغه وخته د پر بنه وي تر کومه چي دده کار روان وي..... په ايران کي چي کله يو انسان لوی شي نو بیا دده ذاتي نوم د پاره يو قالب جوړ کړل شي چي په کوم کي د ده بزرگي راشي..... په دې قالب کي تر لقب بنه څيز نه شي کېدای.

يو سپری چي صرف د وزارت خانې معاون وي هغه تش په نامه قناعت نه کوي. لقب د هغه ضرورت وي او هغه هم داسي لقب چي د اسم با مسمی نه وي. داسي لقب چي مصداق ولري. داسي خو هم نه شي کېدای چي يو بز دل سپري ته موږ د بهادر الدوله لقب ورکړو..... که موږ ورته او گورو نو د اقا عبد الله خان د پاره د عاقل الدوله لقب پرته بل لقب نه و.

پردی ماشوم

زږگی علیخېل

تا ولیدل چي حاجي علي احمد عطار خموره عقلمند سړی
 ؤ..... هغه په څنگه هوشیاري سره عبد الله پک په خو کلونو
 کي دننه دننه اقا عاقل الدوله کړو..... وزیر د عبد الله خان
 د پاره د اقا عاقل الدوله د لقب سفارش دربار شاهي ته ورلېږلی
 ؤ او خو ورځي پس د لقب په خوشحالی کي د اقا عاقل الدوله پر
 کور د وزارت خانې دعوت ؤ..... لاکن خلک له دې راز نه ؤ
 خبر چي د ژوند په هر څیز کي نراو بنځه، مهمل و مستعمل،
 اصل و نکل، جز کل طبعي و مصنوعي یو فطري عمل
 دی..... هیڅ یو داسي څوک نشته چي د هغه همزاد نه وي او
 څوک چي بزرگ او د لوړ سپېڅلي عمل خاوند وي نو په طریقه
 کي باید اول سړی د هغه همزاد شي..... د لقب لمن هم
 دومره پراخه ده چي یو انسان دي په خپل لقب کي یو عدد منفرد
 نوی لقب اختیار کړي دا بالکل ناممکنه ده..... کېدای شي
 چي دده هم همزاد وي او عاقل الدوله د چا کم نه دی چي دده
 شریک لقب به نه وي..... لاکن بدبختی دی د بدمرغه سړي
 شریک کړی..... په دې کي دده څه لاس خونه ؤ.....
 بلکه دا دده د طبیعت او فطرت قصور ؤ چي د ټولو بزرگانو څخه
 یې حسد او بغض درلود او د خپل حسد یې مختلف انځورونه
 جوړول..... په دې انځورونو کي یو انځور هغه دی چي د
 هغه په هکله دا مشهوره دي چی

□ که صعود ې بنو دکش نه مېو مل ې زپ ې است

یعني د اقا عاقل الدوله شریک لقب یو داسي شخص ؤ چي
 بالکل د دې برعکس او ضد ؤ..... یعنی هغه شخص چي
 کله هم دومره او چتوالي ته نه ؤ رسېدلی هغه هم په دې چي هغه
 په تهران کي جعلي سکې او کاغذونه جوړول.

په دې ملک کې د ذريعه معاش يوه خاصه پېشه نشته..... په دې وجه خود خلگو سره بله لار نشته پرته له دې د جعلي سکو او کاغذو جوړول.

د پوليس په دو ترکي د القاباتو فهرست نه ؤ..... په نړۍ کې همپشه په شهرت اعتبار کېږي..... په دې وجه يوه شپه اقا عاقل الدوله خپل دکور په يوه کوټه کې چې هغه دده خواب گاه وه وبيده ؤ..... نابيره يو جگ ځوان وردننه شو او کوتوالي ته يې د تللو ورته او وئيل.

د دې خبرو خلاصه داده چې اقا عاقل الدوله دود پرش (۳۲) ورځي په کوتوالۍ کې بندي ؤ..... لاکن دده روح يې د ازادۍ د تهمت څه مجروح کړه..... د دې مقدمې څخه خلاصون څه اسان نه ؤ..... نهه سوه څلرو يېست (۹۲۴) روپۍ پر مقدمې ولگېدې او دود پرش (۳۲) ورځي يې په بندي خانه کې تېري کړې.

اقا عاقل الدوله دا اعتراف او کړو چې زما په ذهن کې هغه ورځ دهوکه راغله په کومه ورځ چې ما دا لقب اختيار کړ، او که تاسو او ويني چې اقا عاقل الدوله يوه ورځ د خپل لقب څخه استعفا ورکړه نو تاسو په تعجب کې کېږئ مه او دا استعفا دده کم عقلي مه گڼئ..... دده په مازغو کې اوس هم لطيف فکرونه شته..... صرف رسماً له دې دستبرداره کېږي.

مینحه

د شپې.....

دېرش کلنه وار کاپه کراره کراره ځانگو ځنگوي چي په هغه کي یو ماشوم پروت دی. دا په کراره غږ هغه ته الله هو وایي.

الله هو لولو، خوب دي درشي په لمبو..... ویده شه لالیه ویده شه، زه گوره تاته الله هو وایم.

ځانگو ته مخامخ یو شین خراغ بل دی او په کوټه کي په رسی باندي تور پتلون او یو څو کوچني کوچني قمیصونه راځوړند دي چي دهغو اوږده اوږده سوري پروارکا او ځانگو باندي نښلي.

د خراغ د بتی درنه د خوزېدو سره دا سوري هم په اتن اخته شي. لکه چي په تند باد کي چي پاني په رپېدو شي. په کوټه کي یو داسي بې خونده بوی خور دی لکه چي د گوبي بنور وایا دا کوټه د موخي دکان وي.

ماشوم په ژړا دی..... هغه هم داسي په ژړا لکه د ډېري ژړا پس خپله پاته ژړا برقراره ساتي او هغه هم نه ده معلومه چي کله چپ شي.

خوارکی وار کاته خوب ورځي..... سترگي يې له خوبه ډکي دي..... له خوبه سرور باندي زړېږي..... په مغزي يې هم ډېر سخت درد دی..... دومره وس نشته کي چي خپلي سترگي يا شونډي و خوځوي..... سترغري يې له ډېره ناخوبی د مخ په کاسه کي ننوتلي دي.

الله هو لولو، ستا بلا په لويو غرو..... ويده شه لاليه
ويده شه.

چمچاران په يو داسي بېسوره راگ کي مصروف وو چي
ټول ماحول يې په سر اخستی و.

د څنگ د کوټې څخه د څښتن او د هغه د مېرمنې د خرابي
غږ هم تر واکار رسېدی..... د ماشوم ځانگو په يوه
غمجنه غږ غږېدله..... دې ټولو غږونو يو تسکين بخښونکی
راگ جوړ کړی و..... هم د هغو خلکو د پاره چي په خواړه
خوب پر خپلو بسترو پراته وو..... لاکن په دي وخت کي دا
راگونه ډېر تکليف ده ښکاره کېدو..... هغه په دې وجه چي
په دې راگو کي د واکار ویدېدل يقيني و.

که خدای مۀ که، خدای مۀ که واکار ويده شوه نو د دې
څښتن او د هغه ښځه به د دې هډونه ورمات کړي.

د څراغ رڼا بيا په نڅاشي..... د دې په تته رڼا کي اوږده
اوږده سوري په حرکت کي راشي کومي چي د واکار د سترگو نيم
خوابي او د سترې دماغ په منځ کي په گرد کي پټه انځورونه
ښکاره کوي. اوس د دې په سترگو کي په گرد کي پټه دا
انځورونه د يوې توري وړېځي شکل اختيار کړي کومي چي په
اسمان کي د يو بل پسې په گردش کي وي..... نابره تېز
شمال راشي او دا ټولي وړېځي سره گډي وډي کړي. اوس واکار
د کيچر ډک واکار (سرک) ويني چي پر غاړه يې د صبروني
قطار در قطار ولاړي دي او د هغو په منځ کي خلگ پروږو
بوجي اخستي ډېر په ضعيف انداز روان دي.

پردي ماشوم

زړگى عليخېل

هم په هغه وخت دا ټول خلگ سره د خپلو بوجيو په دې کيچر کي ولوېږي.

تاسو ولي وغورځېدى؟..... وارکا د دې خلگو څخه پوښتنه او کړي.

هغوى ځواب ورکړي چي! دويدېدلو د پاره.

د دې خبري سره سم هغوى ټول په خواږه خوب ويده شي..... بلي خواته کارغان او گورگوتان (چيل، د باز په شان مرغه) د برق (بجلي) پرتارو ناست د ماشومانو غوندي پر دې خلگو باندي نارې وهي.

اللهو لولو، ويده شه لاليه ويده شه..... وارکا د ځان سره زمزمه کوي او هغه خپل وجود په يوه کيږدى کي او ويني چېري چي د دې مرحوم سپين ږړى پلار پر محکه پروت له درده يې زگېږوى خېزي.

دومره درد چي له خولې څه يې تش اف، اف، اف خېزي.

د دې مور پليوگيويا په کور کي نشته..... هغه تللې ده او څښتن ته حال ورکوي چي يافين مري.

د پروخت او شوتر او سه نه ده راغلي بايد چي په دومره وخت کي هغه راغلي وای.

وارکا انگېټى ته نژدې ناسته د پلار زگېږوى اوري..... هم په هغه وخت د کيږدى څه دباندې د موټر غږ راشي..... يو ځوان ډاکټر کيږدى ته راننوزي..... د تيارې په وجه د هغه مخ سم نه معلومېږي..... وارکا د ډاکټر صرف دا الفاظ واورې چي! رڼا جوړه کړى.

پليوگيويا د مومباتی پسي گړخي..... يوه دقيقه په دې انتظار په ډېره خاموشۍ تېره شي..... دفعا ډاکټر خپل د جبهه څخه مومباتی را اوباسي او روښانه يې کړي.

محترمه داهم داسي روښانه پرېردي زه اوس رآم..... پليوگيويا ډاکټر ته دا خبره اوکړي او له کيږدي څه دباندې اووزي.

د مومباتی کوچنی ټوټه له کيږدي څه دباندې پيدا کړي او رايې وړي.

نايره د يافين سترگي رډي راوڅپزي لکه هغه چي د ډاکټر او کيږدي پرته يو بل خاص څيز ويني.

محترمه په کومو سوچونو کي يې؟ له کومه راهيسې په تکليف يې؟ ډاکټر له ده څخه پوښتنه وکړه.

ډاکټر صاحب! زه مرمه..... زما وخت رانزدې دی..... لږ سات پس به زه له دې ژونده خلاصېم.

بدمرغه خبري مه کوه..... مور دا يو ستا درملنه کوو.

په دې ښه عمل مور غريبان ستا منندويو..... داسي معلومېږي لکه مرگ چي راشي او بيا له دې څخه ځان بچول....؟؟

ډاکټر تر نيم ساعت پوري د يافين د کتلو وروسته ورته اووايي چي دا قصه زما تروسه تېره ده..... ته داسي وکړه ته لوی روغتون ته ولاړ شه..... هلته ستا درملنه کېدای شي..... زر څه..... اول هم ډېر ناوخته شوی دی..... داسي نه چي د روغتون زمه واران ويده وي..... څېر ته د دې غم مه کوه..... زه يوه پانه درليکم..... اورې که نا...؟

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

مننه ډاکټر صاحب ..... خو دی دومره لېري څنگه په پنبو ولاړ شي؟ زمونږ سره داسي رېږی، (کراچی) هم نشته ..... پليو گيويو دې ځوان ډاکټر ته په عاجزی سره او وایي.
تاسو هيڅ غم مه کوی..... زه ستاسو څښتن ته وایم هغه به تاسو ته داس تانگه راو لېږي.

د ډاکټر د تلو سره سم مومباتی هم مړه شي.
بيا هغه د اف، اف غږ تر غږوږو شي ..... نیم ساعت پس و کيږدی ته نزدې داس تانگه او درېږي.
دا تانگه د يافین څښتن د يافین د پاره رالېږلې وه چي هغه روغتون ته پکي ورسوي.

يافین روغتون ته تللی دی ..... اوس نو ورځ هم ده ..... پليو گيويو پر کور نشته ولي چي هغه د يافین پوښتني ته روغتون ته تللې ده.

يو ځای د ماشوم د ژړا غږ راشي. وار کابيا په زمزمه شي.
الله هولو لولو، ويده شه زما لاليه.....

په دې وخت کي پليو گيويو بېرته راشي ..... په سينه د صلب نڅښه جوړه کړي او وار کات په پيره همدردی او کراهه دا او وایي چي! تر ما خو ستنه خو ډاکټرانو دی جوړ کړو خو سهار په سپېدو کي د خپله روح و خدای ته وسپارله ..... خدای دي دده روح بناده لري ..... هغو وئيل چي ډېر ناوخته مو روغتون ته راوړی ..... په کار دا و چي وختي مو راوړی وای.

د دې اورېدلو سره سم وار کابيا په چغو سر شي ..... دفعته په دا وخت کي يو څوک د دې پر سر داسي وار وکړي چي د دې تندی د ونې سره ولگېږي ..... کله چي دا سترگي خلاصي کړي نو مخ ته ورته خپل څښتن پاپوش ولاړوي.

بې شرمي..... ماشوم ژاړي او ته کراره ويده
يې..... پاپوش د دې خبري سره سم د وارکا په سر چپلاخه
ورسره کړي.

وارکا سر و شوروي او بيا خانگو ځنگول پېل کړي.....
بيا دهغې د خولې څه د الله هو لولو غبر اوزي.

په کوټه کي درنا خال او سوري داسي لکه چي وارکا ته سر
بنوروي..... لږ سات پس بيا هغه ټول خيالات د وارکا پر دماغ
قبضه وکړي..... اوس بيا هغه د کيچر هډک وات (سرک)
ويني چي په هغه باندي د بوجيو والا خلگ په خواږه خوب ويده
دي..... د وارکا په زړه کي هم راشي چي داهم لږ سات د
دې خلگو په خیر بايد چي ويده شوې وای خود دې مور
پليوگيو يا د دې سره ده..... هغه دا په مخ پوري وهي.....
دوی دواړي د روزگار په لټون د بناړ خواته رواني دي.

د خدای د پاره مور ته يو څه خپر را کړی..... د خدای د
پاره ز مور مرسته وکړی.

د دې مور و هر چا ته لاس غزوي.

ماشوم دلته راوړه..... يو مانوسه غږ د دې تر غوږو
شي..... ماشوم دلته را کړه... بيا هغه غږ د دې په غوږو
ولگېږي..... ته اوري که نه بدبختي جینی...؟

په دې غږ ووارکا جستته راوغورځي. هغه دا معلومول
غواري چي قصه څه ده. نه هغه وات (سرک) شته، نه د دې مور
او نه هغه خلگ د کومو چي د دې مور خپر غوښتی.... که څوک
شته نو د دې څښتنه، چي هغه هم و ماشوم ته د پيو (شېدو) د
ورکولو د پاره راغلي ولاړه ده.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

وارکا په دې انتظار ولاړه ده چې څښتنه ماشوم ته پټي ورکړي نو دا به يې بېرته ویده کړي.

له درېچو څه رڼا په گړغ کي پته ښکاري..... په کوټه کي د جامو سوري او د رڼا خال هم په زېررنگ اوږي.

لېسات پس سهار شي.

دا واخله يو يې سه..... ټوله شپه يې ژړل..... داسي معلومېږي لکه کوډي چې په شوي وي.

وارکا ماشوم په ځانگو کي پرېباسي او د ځانگو ځنگول پېل کړي..... د رڼا خال او سوري تقريباً ختمې شوي دي.....، په کوټه کي يو داسي خيز هم نشته چې د دې پردماغ قبضه اوکړي..... خو دا ویدېدل غواړي.

وارکا خپل سرد ځانگو پر يوه څوکه کېښېږدي..... هڅه يې دا وي چې خوب ورله رانشي..... خو چېرې..... دهغې سترگي سره ورځي او وار په وار درنېږي.

وارکا په انگېټۍ کي کوټله واچوه..... هغه د دروازې څه د څښتن غږ واوري.

اوس نو وخت راغی چې وارکا د کورد کار د پاره ولاړه شي. هغه ځانگو پرېږدي او گودام ته منډه کړي. اوس هغه لږ خوشحاله ده ولي چې د بدن حرکت د خوب غلبه کموي.

په انگېټۍ کي د کوټلې د اچولو پس هغه دا محسوسه کړي چې دهغې د مخ تازگي هم ورو ورو بحالېږي.

وارکا سما وار تود کړه..... د دې څښتنه پر دې غږ کړي.

وارکا زر زرد لږگيو کوچني توکړې ماتول پېل کړي..... دې ته يې لاتراوسه اورنۀ دی اچولی چې يو تازه حکم يې ترغور شي.

وارکا د خښتن غټ بوټان صفا کړه.

هغه غټ بوټان راواخلي او لاندي پر فرش باندي کښېني..... په دې سوچ کي چي شو مره به ښه وای چي لږ سات د پاره په دې غټ بوټ کي مي سر ننه ايستلی وای او لږ خوب مي کړی وای.

يو دم بوټان لوی شي او په کوټه کي و دېوالو او چت ته ورسېږي..... د وارکا د لاس څخه برش ولوېږي..... خو هغه په هغه وخت سر ته څنډ ورکړي. خپلي سترگي خلاصي کړي او په کوټه کي و هر څيز ته داسي وگوري چي هغه د دې په سترگو کي حرکت ونه کړي.

وارکا پایې (سپړی) و مينځه..... داسي خيږني پایې چي گراک يې او ويني نو به څه فکر کوي. زه خو په دې شرمېږم..... د خښتني غږ يې تر غوږو شي.

وارکا د پایو (سپړيو) سره سره ټولي کوټي هم صفا کړې. د دويم سماوار د تودلو پس دکان ته منډه کړي..... دې ته هلته ډېر کار پروت دی..... د دې د پاره يوه يوه دقيقه قېمتي ده..... تر دې به بل تکليف ده کار نه وي چي په اشپز خانه (باورچي خانه) کي والوگانو (پټاټو) ته کښېني او هغه رېزه کوي.

د وارکا سربيا دروند شي..... والوگان (پټاټې) د دې په مخ کي نخا کوي. چاره د دې د لاسه ولوېږي..... په دې وخت کي د دې په غوږو کي د خښتني غږ راشي چي د دې په څنگ کي ولاړه غږېږي.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

ټوله ورځ جامې وینځل، لوبني صفا کول، ډوډۍ او کتخ
پخول د الوگانو (پټاپټو) درېزه کولو غوندي تکلیف جن دی. کله
کله خوله دې کاره څخه تنگه واکا په وچه ځمکه ویده شي.

ورځ تېره شي.....

د درېچو څه د تیاره لیدلو سره سم واکا خپل د سر ټپکونه
تینگ ونسي. هغه هم لکه یو چا چي تراشلي وي..... اوري
..... خو نئی چي ولي نه پوهېږي.

د ماښام تیارې د دې د پاره د خوب زېږی راوړي. خوله بده
مرغه لې سات پس مېلماڼه راشي.

واکا سما وارتود کړه..... د دې څښتنه په جگ غږدې
ته حکم ورکړي.

په اصل کي سما واکا کوچنی دی..... د مېلمنو د پاره
پنځه شپږ واړه تود پېږي.

واکا ورشه په منډه درې بوتله بئیر (شراب) راوړه.

واکا په دې خیال چي په منډه به خوب رانه وتښتي یوه تېزه
منډه واخلي.

واکا دودکا (د روسي شراب یو قسم) راوړه..... واکا د
بوتل د خلاصولو اوزار راوړه..... واکا دا جامونه خولې صفا
کړه.

خپراخر مېلماڼه هم رخصت شي.... د کوټې رڼا گل
کړي..... د دې څښتن او څښتنه دواړه د ویدېدو د پاره خپلي
کوټې ته ولاړ شي.

واکا ځانگو ځنگوه..... دا د څښتنې اخري حکم وي.

د انگپټۍ په بخاری کې چمچماران بیا هغه بې سوره راگ
پېل کړي. درنا خال او د جامو سوري بیا د وارکا په مازغو قبضه
کول غواړي.

ویده شه زمالیه ویده شه..... دا بیا هغه زمزمه پېل
کړي..... ماشوم په چغو شي. په ډېرو چغو سترې شي. وارکا
بیا هغه د کیچر په ډک واټ (سرک) ویني. هغه د بوجیو والا
خلگ، خپل مورپلیوگیو یا او پلاریافین ویني..... هغه دا د
گرځه ډکه انځورونه ښه پېژني او ښه پرې پوهېږي..... خونیم
خوابي د دې لاس او پښې تړلي دي..... کوم چې د دې په زړه
یو بوج اچوي. هغه په دې نه پوهېږي چې دا کوم طاقت
دی..... د دې طاقت د لیدلو په هڅه کې دا شاوخوا
او گوري..... هغه هم په دې چې د ده له لاسه څخه ځان
خلاص کړي. خو بې فائدي..... اخر کار د دې لټون څخه تنگه
راشي. هغه د هغه وخت په لټون کې خپل ټول توان پکار راوړي.

درنا خال او د جامو د سورو پرته هغه خپل دښمن پیدا
کړي..... چې د دې د ژوند سکون دلاري ازغی و.
هو..... هغه ماشوم

هغه په خندا شي چې دومره اسانه کار د دې په خیال کې اول
ولي نه وړاغلی.

درنا خال، سوري او چمچماران هم ورته په مسکي کې
متحرک شي.

دا خیال د وارکا په دماغ بالکل قابض شي..... د
چوکی څه راولاړه شي.... بغېرد سترگو د رپه یو مهم څیز ته
گوري او په کوټه کې گرځي راگرځي.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

هغه خوشحاله ده، او دا خیال د دې خوشحالي یو په دوه کوي. .... دلبرسات پس هغه چي د دې پښې او لاسونه یې تړلي دي..... موجود نه وي.

د ماشوم د مرگه پس، خوب..... خوب..... خوب
د رڼا حال ته په مسکا شي..... سترگي او د لاسونو
گوتي یې په رپېدو شي او کرار کرار د ماشوم د ځانگو خواته
روانه شي.

د ماشوم د قتلولو پس دا فوراً په ځمکه پرېوزي..... له
ډېره خوشحالی په خندا شي چي اوس به په ارامه خوب وکړي.
دلبرسات پس هغه په خواره خوب ویده شي.
د مرگه په خوب ویده شي.....

بزرگ غويي

د نيل د سيند په غاړه يو ځوان بزگر خپل غويي
 خروو..... د دده د دې غويي سره بې کچه مينه وه..... دا
 غويي د دده د روزی ذريعه او د ژوند ملگری و..... دې
 ځوان بزگر له ليري خو خلگ او ليدل چي دده پر خوار روان
 وو..... کله چي هغه نژدې راو رسېدل نو دا معلومه شوه چي
 دوی د اوزيرس ديوتا (د لمر خدای) منونکي دي.....
 کاهن (د دې عقيدې عالم) چي کله غويي ته پام شو نو د غويي
 خوا ته راغی..... د هغه جائزه يې واخسته.....
 غابونه يې ورو شمارل او بيا نابيره دارا غلي خلگ په سجده
 پرېوتو..... بزگر چي دا اوليدلو نو چران شو چي دا څه
 کيسه ده؟ کله چي هغوی د سجدې را پورته شونو يې بزگر ته
 او وئيل چي!

اې ځوانه! ته ډېر خوش نصيبه يې..... د لمر خدای
 تاته يو بې نظيره (چي مثال نه لري) نعمت درکړی دی.....
 تاته د بزرگ خدای غويي (ايبس) ملگرتيا حاصله ده.
 زه ستاسو په خبره نه شوم پوه؟ بزگر په چرانی ورته
 او وئيل.

موږ د بزرگ غويي ايبس خبره کوو کوم چي دا وخت له تا
 سره دی.

لاکن د دې غويي نوم خو دا سو دی.

بچيه! په خبره ځان پوه کړه..... ته نه گوري د ايبس د
 تندي نور؟ د دې بزرگ غويي شجره نسب د زر پشته پس د لمر و

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

خدای ته رسي..... موږ له ډېره مودې راهيسې د دې پسې
 گرځېدو..... اوس د خدای شکر دی چي د ده دیدار مو
 نصیب شو .

دا تاسو څه وايست؟ داسو د لمر د خدای اولاد نه شي
 کېدای..... د ده مور يوه عامه غواده، او د ده پلار اوس هم
 زموږ په کلي کي ژوندی دی .

چپ شه بهې ادبه! زما د خياله چي ځان نه دی درباندي
 گران..... پام کوه که دي د بزرگ غويي ايبس په شان کي
 گستاخي وکړه نو درته ښه به نه وي .

زه رښتيا وایم، داسو يو عام غويی دی..... تاسو خامخا
 دی بزرگ گڼی .

ښه! نو ته په خبره سر نه خلاصوي، موږ بزرگ ايبس و تاته
 نه پرېږدو، که د ځان خپر غواړي نو په پټه خوله له دې ځايه ولاړ
 شه .

د دې خبري سره سم کاهن (عالم) غويی روان کړو.....
 بزگر چغي وهي چي داسوله مامه بياياست، دازما د روزی،
 وسيله او د ژوند ملگری دی .

د ايبس غويي غوچل يې د ناوې رنگه ښائسته کړی
 ؤ..... د لمر خدای پخپله خپل په وړانگو د دې غوچل (چي
 دا وخت عبادت خانه وه) ښائست يو په دوه کړی ؤ..... د
 عبادت خانې عالم او نور ملازمان بزرگ غويي ته يې غسل
 ورکوو .

کم بخت داسو هم په معتبره غوچل کي ولاړ داسي يې دې
 خلگو ته کتل لکه چي دی دا پوښتنه کوي چي..... تاسو
 زه چېري راوستم؟

يو ملازم د پيو (شېډو) ډک لگن د دۀ په مخ کي
 کېښودى..... داسو ټولي پئى (شېډې) چټي (صفا) کړې.
 ملازم او وئيل! چي توبه څومره سيوک (ورې) غويي
 دى..... ټولي پئى (شېډې) يې چټي (صفا) کړې.
 د دۀ ملگري په خدا کي ورته او وئيل! چي ولي به يې نه
 چټوي..... نوى نوى د لمر د خداى اولاد جوړ شوى
 دى..... پخوانى عادت يې لا تر اوسه نه دى تللى.
 ملازم په سنجيدگى سره! ياره اوس نو د دوى څخه څوک دا
 پوښتنه وکړي چي د غويي عبادت کول د کوم ځاى عقل مندي
 ده.

ملگري يې ورته او وئيل چي! وروره بله وار داسي خبره تر
 خولي ونۀ باسي، که چا واورېدل نو خبر به دي نه وي.
 ملازم بيا او وئيل! ناياره، دا واقعي د سوچ خبره
 ده..... د دې قسمه عمليا تو څخه ساده خلگ څرۀ جوړول څۀ
 معنا لري؟

يو عالم دا خبري اورېدلې، هغه د دوى څنگ ته راغى او په
 ځواب کي يې ورته او وئيل! چي تاسو زموږ په مصلحتونو نه
 پوهېږئ..... دا وخت نيم مصر زموږ په لاس کي دى.....
 لوى لوى شاهان موږ ته باج (ټېکس) را کوي..... خبري يې
 دا ولي؟

ولي چي اولس توهم پرست دى..... که اولس راپورته
 شي، د علم رڼا وي خورې کړي، جهالت ختم کړي نو په دوى او
 موږ کي څه فرق؟

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

نو په دې زما خوږه وروړه دا خبرې پرېږده، اولس بې وقوفه
کړه، په دې کې زموږ گټه ده.

ملازم پوښتنه ښيي وکړه! لاکن ما خو اورېدلي دي چې
کاهن اعظم (لوی عالم) په خپله د غويي د عبادت پرستی خاص
په حق کې نه دی؟

کاهن په ځواب کې ورته اووئیل!

زه په دې نه يم خبر، خو که داسې وي نو د هغه مازغه خراب
شوي دي..... هغه باید چې له خپلي زمه واری، څخه لري
کړل شي..... داسې خلگ د مصلحت او د ملکي مفاد
دښمنان دي..... د هغه ختمول به ډېر گټور
وي..... سبا جشن ایبس (د ایبس د زوکړې ورځ) دی،
موږ ته پکار دی چې د بزرگ غويي جلوس په ډېر درېي
راوباسو..... اولس په د هوکه کې ساتل تر دې ښه کار نشته.

په ښار کې جشن ایبس په ډېر جوش و خروش سره لمانځل
کېدی. سهار وختي داسو ډېر ښائسته بزرگ ایبس جوړ شوی د
عبادت خانې راووت..... د عقیدت مندانو یو سپلاډ پرده
رامات شو..... ډېر وخت پس و جلوس ته دا موقع راغله چې
هغه روان شي..... د جلوس له مخه د عبادت خانې کاهنان (د
عالمان) په یوه نه پوهېدونکې ژبه یې ترانې وئیلې او روان
وو..... په کوڅو کې د پښې اېښودلو ځای نه و..... د کورو
پر بامونو ښځې او ماشومان ولاړ پر بزرگ غويي (داسو) باندي
یې گلان پاشل.

د داسو مالک (بزرگ) هم په دې ورځ د غوا (د داسو مور) د
خرڅولو د پاره ښار ته راغلی و..... هغه چې دا جلوس ولیدو
نو د غوا سره یوې خواته او درېدو.

داسو چي کله د دوی له څنگ سره تېرېدی نویې پر خپل مالک (بزگر) او په موریې سترگي ولگېدې..... نابیره یې ورو وځغاستل..... کاهنانو (عالمان) دده د نیولو د پړکوشش او کړې..... خو هغه د دوی په لاس نه راغی..... بزگر دده (داسو) د هرکلي د پاره ورمخ ته شو او په زگېروي یې ورته اووئیل!

ته څومره بد نصیبه یې داسو! خلگ تا خپل خدای جوړول غواړي او ته یې چي له ما سره مینه کوې، او پر خپل بزگر ژوند باندي ته و هغه طبعي ژوند ته ترجیح ورکوې.؟
کاهن چي کله دا واورېدل نو په چغو شو! د دې کافر سرور پرېکړی..... دی زموږ د خدای توهین کوي.

د عقیدت مندانو یو هجوم پرده رامات شو..... که پولیس نه وایې نو دې خلگو به واقعي دی وژلی وای.
پولیس دی د خلگو څه خلاص کړی او تهاڼې ته یې راوستی.

تھانه دار ورته وئیل!

پر تاد کفر الزام لگېدلی دی، تا بزگر غویي ته د داسو په غلیظ نوم ورغږ کړي دي.

هو! د هغه نوم داسو دی، هغه زما غویي دی، دې خلگو زما غویي په بد ماشی له ما څخه راوستی.

ته بیا د بزگر ایبس توهین کوې..... تھانه دار په غصه ورته اووئیل.

کومه خبره چي وه ما درته عرض کړه..... زه رښتیا وایم دده نوم داسو دی.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

اې کم عقله هر ځای رښتیا نه وئیل کېږي.
 نو ته دا غواړې چې زه دلته درواغ او وایم؟
 نا! خو بیا هم تاته دا حق نشته چې د نورو خلکو مذهبي
 جذبات مجروح کړې.

دا نور څوک دي؟

موږ ټول، د دې ملت وگړي.

ولي زه د دې ملت وگړی نه يم؟

څه، څه دي او وئیل؟

تاسو مهرباني وکړې زما غویي ماته ځني راکړی.....

زه له دې ځایه ځم.

کم عقله کله چې د ملت خبره اوشي نو د هغه څه مراد یوه
 خاصه طبقه، ستا رنگه غریب بزگرد ملت وگړی نه شي کېدای.

بزگريې د پوليس په حفاظت کي د کاهن اعظم (لوی عالم)
 په منځ کي پېښ کړو..... هغه د څه سوال او ځواب پس
 ورته او وئیل چې!

تا د حکمراني طبقې د جذباتو توهين وکړ..... دا تا

ښه نه وکړو.

ولي زما هيڅ جذبات نشته؟

ستا خبره هم پر خپل ځای ته يک ده..... خواته دانه و
 پکار چې تا دا خلک مشتعل کړي وای.

ښه! نو ته غواړې چې زه په څه خبر نه خبر د دوی په عقیده
 يقين وکړم.

نا، زما گرانه نا..... زه دانه غواړم..... زه وایم
 چې دا ژوند د مختلفو خوندونه څه ډک شوی دی.....
 باطل د زرگونو کلونو څه د انسان په زړه کي خپل ځای جوړ کړی

دی..... په دوی کي دومره صلاحیت نشته چي حق
 وپېژني..... که څوک د دوی له مخه د درواغو پرده لري
 کول او غواړي نو دوی فوراً د هغه د سرد ماتولو پسې را روان
 شي..... زه تاد دې ظالمانو بچ کول غواړم..... وایه
 زه ستا څه مدد کولی شم؟

زه نه غواړم چي ته زما د پاره ځان و سختو ته مخامخ
 کړي..... بزگر ورته او وئیل.

زه د دې خود فریبه ژوند څخه بېزاره شوم..... زه له
 مرگه نه وېرېږم..... ولي چي وجدان او ضمیر فتح کول
 حقيقي ژوند دی.

د دې وئیلو سره سم کاهن اعظم (لوی عالم) خپله رسمي او
 روایتي چینه و باسي او یوې خواته یې وغورځوي..... بزگرد
 ځان سره کړي او سیدها عبادت خانې ته ولاړ شي.....
 کاهنان د بزگر ایبس ترانې وایي.

کاهن اعظم (لوی عالم) پر منبر ودرېږي او په اوچت غږ
 خلگ مخاطب کړي.

زما بچو! هغه وخت راغی چي زه نن ستاسو مخ ته د زړه
 خبره او کړم..... د دې خبري سره یې حکم او کړ چي پردي
 لري کړی..... د پردو په اخوا د بزگر غويي (داسو) غوجل
 وي، چېرې چي نور غويي هم تړل شوي وي..... داسو د ټولو
 غوايو په منځ کي پریوه جگ ځای ولاړ وي..... کاهن
 اعظم (لوی عالم) دده خواته په اشاره او وایي چي!

دا داسو دی..... چي تر پرونه پوري یو عام غويی
 ؤ..... او نن زموږ خدای دی.

پردي ماشوم

زړگى عليخېل

مورته پکار دی چې دده عبادت او کړو او دده قرب حاصل
کړو.

جذباتي کاهنانو کاهن اعظم (لوی عالم) و نورو خبرو ته
پرې نښودى..... د هري خوا څخه پر کاهن اعظم (لوی عالم)
(باندي رامات شول.

بزگردې موقع څخه گټه ترلاس کړه او د هغه حای يې حان
اوباسو.

خو!

کاهن اعظم (لوی عالم).....؟

پای

ماخذات

- (۱) افسانه؛ پرایه بچه.....فارسي ليکوال..... جلال آل احمد.....اردو ترجمه.....بزل حق محمود.....
 ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۲) افسانه؛ ما ..... فارسي ليکوال.....جهانگیر جلیلی.....اردو ترجمه.....پروفیسر قاضي فضل حق محمود (مرحوم).....
 ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۳) افسانه؛ عاشق صادق..... فارسي ليکوال.....میر جعفر حجازي.....اردو ترجمه..... پروفیسر فضل حق محمود (مرحوم).....
 ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۴) افسانه؛ دم واپسي.....فارسي ليکوال..... مستوره افشار.....
 ماخذ کتاب.....مجله فارسي.....ستارگان سیاه
- (۵) افسانه؛ جهان، بوره، بوتل..... فارسي ليکوال..... علي دشتي.....اردو ترجمه..... پروفیسر فضل حق محمود (مرحوم).....
 ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۶) افسانه؛ لقب..... فارسي ليکوال..... سعید نفیسی.....اردو ترجمه..... حامد حسن قادري.....
 ماخذ کتاب.....ایراني جدید افسانې
- (۷) افسانه؛ خادمه.....روسي ليکوال..... چينخوف..... اردو ترجمه.....سعادت حسن منٹو.....
 ماخذ کتاب.....روسي ادب
 کی شاہکار

پردی ماشوم
(۸) افسانہ؛ مقدس بیبل.....فارسی لیکوال.....عبدالرحمن
فرامرزی.....اردو ترجمہ.....پروفیسر فضل حق محمود
(مرحوم).....کتاب.....محرم راز

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English